

รายงานการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ครั้งที่ 44/2534 เป็นพิเศษ

วันเสาร์ที่ 7 ธันวาคม พุทธศักราช 2534

ณ ห้องประชุมรัฐสภา

เริ่มประชุมเวลา 09.35 นาฬิกา

จำนวนสมาชิกที่มาประชุมทั้งหมดที่ลงชื่อไว้เมื่อเริ่มประชุม 268 คน

จำนวนสมาชิกที่มาประชุมทั้งหมดที่ลงชื่อไว้เมื่อเลิกประชุม 273 คน

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : บัดนี้มีสมาชิกมาประชุมครบ

ครบประชุมแล้ว ผมขอเปิดประชุม

ระเบียบวาระที่ 1 เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม

ตัวสนาษฎรรมนตรีได้มีหนังสือขอให้มีการถ่ายทอดการประชุมสภา

นิติบัญญัติแห่งชาติ ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ในการพิจารณา

ร่างรัฐธรรมนูญในวาระที่ 1 และวาระที่ 3 ซึ่งกระผมได้พิจารณาแล้วอนุญาต

ให้มีการถ่ายทอดตั้งแต่การประชุมในวาระที่ 1 ดังนั้นการประชุมในวาระที่ 3

ในวันจะมีการถ่ายทอดการประชุมทางสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์

งขอแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

(ที่ประชุมรับทราบ)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เรื่องที่อยากจะเรียนให้ทราบ

ระการที่ 2 เกี่ยวกับเรื่องที่น่าสนใจของท่านสมาชิกแล้วก็ประชาชนทั่วประเทศ

เกี่ยวกับกรกำหนดการประชุมพิจารณาวาระที่ 3 ในวันที่ 7 ธันวาคม คือใน

นั้น ขอเรียนว่าขบวนการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช 2534

มาตรา 11 บัญญัติว่า เมื่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้รับร่างรัฐธรรมนูญ

LIRT

จากคณะกรรมการวิชาการ ตามมาตรา 10 คือคณะกรรมการคณะแรกจำนวน
 20 คน ทำหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญแล้ว ให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็น
 3 วาระ ในวาระที่ 1 และวาระที่ 2 ให้เป็นไปตามข้อบังคับการประชุม
 สภานิติบัญญัติแห่งชาติ สำหรับวาระที่ 3 ให้กระทำได้เมื่อการพิจารณา
 ที่ 2 ได้ล่วงพ้นไปแล้ว 15 วัน สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้พิจารณา
 รัฐธรรมนูญในวาระที่ 2 เริ่มต้นด้วยชื่อร่างรัฐธรรมนูญ คำปรารภ และพิจารณา
 เรื่องลำดับตามข้อบังคับข้อ 107 จนจบร่าง โดยพิจารณาตั้งแต่วันที่ 18
 วันที่ 20 และวันที่ 21 พฤศจิกายน ซึ่งตามข้อบังคับข้อ 108 บัญญัติว่า เมื่อ
 พิจารณาจนจบร่างแล้วให้รอเวลาไว้อย่างน้อย 3 วัน เพื่อพิจารณา
 รัฐธรรมนูญทั้งร่างเป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่งหลังจากนั้น ให้รอเวลาไว้ตาม
 ขธรรมนูญการปกครองมาตรา 11 คือให้รอไว้ 15 วัน จึงพิจารณาต่อไปเป็น
 วาระที่ 3 แต่ในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ วันที่ 21 พฤศจิกายน
 2534 ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้ปรึกษาที่ประชุมตามข้อบังคับ 113 ที่
 งดใช้ข้อบังคับข้อ 108 บางส่วนเป็นการชั่วคราวเฉพาะกรณี โดยขอมติว่าเมื่อ
 ได้พิจารณาตามข้อบังคับข้อ 107 จนจบร่างแล้ว ให้ถือว่าจบการพิจารณา
 ในวาระที่ 2 ซึ่งที่ประชุมลงมติเห็นชอบเป็นเอกฉันท์ การพิจารณา
 รัฐธรรมนูญสำหรับวาระที่ 3 จึงล่วงพ้น 15 วัน ในวันที่ 6 ธันวาคม 2534
 การพิจารณา วาระที่ 3 ในวันที่ 7 ธันวาคมนี้ จึงล่วงพ้น 15 วัน ตามธรรมนูญ
 การปกครองมาตรา 11 และตามข้อบังคับแล้ว ต่อมามีการประชุมทั้งร่าง
 เป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่งในวันที่ 25 พฤศจิกายน ซึ่งการประชุมครั้งนั้นเป็น
 การประชุมเพื่อการแก้ไขข้อขัดแย้ง โดยจะขอแก้ไขเพื่อความได้มิได้ นอกจาก
 เนื้อความที่เห็นว่ายังขัดแย้งกันอยู่ ทั้งนี้ วันแต่ที่ประชุมจะได้ลงมติเป็นอย่างอื่น
 ในคราวประชุมวันที่ 25 พฤศจิกายน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติขอปรึกษา

ประชุมว่า เพื่อให้การพิจารณา ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เป็นประโยชน์แก่
 ทศชาติ และประชาชนอย่างแท้จริง จึงขอให้ประชุมมีมติว่าการพิจารณา
 นี้ ให้คณะกรรมการอธิการขอแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อความได้ ซึ่งที่ประชุมมีมติ
 เมื่อด้วยเป็นเอกฉันท์ เหตุผลสำคัญที่ประกอบการพิจารณาในวันนั้น และ
 มีมติตั้งวันนี้ ก็ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้มีการเลือกตั้งทั่วไปโดยเร็ว
 ภายนั้นจึงมีการประชุมวาระที่ 3 ในวันนั้นและก็เป็นไปตามข้อบังคับ และ
 ไปตามธรรมนูญการปกครอง ทุกประการ

(ที่ประชุมรับทราบ)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ต่อไปนี้เป็นระเบียบวาระ ที่ 2
 เรื่องรายงานการประชุม ไม่มี

ต่อไปนี้เป็นเรื่องด่วน ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่ง
 เสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อลงมติในวาระที่ 3

ร่าง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

สมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร

ตราไว้ ณ วันที่ พุทธศักราช 2534

เป็นปีที่ 46 ในรัชกาลปัจจุบัน

ศกัณฐ์ พระพุทธศาสนกาลเป็นอดีตกาล 2534 พรรษา ปัจจุบันสมณ

จันทรคตินิยม สุริยคติกาล

โดยกาลบริเฉท

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศร
 ราชามาธิบดี จิกรีนฤบดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร ทรงพระกรุณา
 โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ประกาศว่า สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้นำความ
 กราบบังคมทูลว่า จำเดิมแต่สมเด็จพระบรมปิตุลาธิราช พระบาทสมเด็จพระ
 ปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณา
 โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทาน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม
 พุทธศักราช 2475 เป็นต้นมา ได้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขและประกาศใช้
 รัฐธรรมนูญ และธรรมนูญการปกครองประเทศอีกหลายฉบับ เพื่อให้เหมาะสม
 และสอดคล้องกับภาวะการณ์บ้านเมืองที่ผันแปรเปลี่ยนแปลงในแต่ละยุคสมัย
 บรรดา รัฐธรรมนูญ และธรรมนูญการปกครองประเทศที่ได้มีมาทุกฉบับ
 มีสาระสำคัญเหมือนกันที่จัดมั่นในหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมี
 พระมหากษัตริย์เป็นประมุขโดยทรงใช้อำนาจอธิปไตยใต้ทางรัฐสภาทรงใช้อำนาจ
 บริหารทางคณะรัฐมนตรี และทรงใช้อำนาจตุลาการทางศาล จะมีเนื้อหา

LIRT

ต่างกันก็แต่เฉพาะในเรื่องสถานภาพของรัฐสภา และสัมพันธ์ภาพระหว่าง
 ทางนิติบัญญัติกับอำนาจบริหาร เพื่อให้เหมาะสมกับภาวะการณ์ของบ้านเมือง
 นั้น ๆ ทั้งนี้ ย่อมแสดงให้เห็นแน่ชัดว่า ปวงชนชาวไทยมีศรัทธาเลื่อมใส
 การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สมดัง
 ราชปณิธานของสมเด็จพระบรมปิตุลาชาธิราชพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา-
 ชาติปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้พระราชทานพระราชอำนาจในการ
 ทรงแผ่นดินให้แก่ปวงชนชาวไทย ความซัดมั้นในการปกครองระบอบ
 ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขได้มีสืบทอดมาโดยตลอดจนถึง
 วันแม้ชวรมณูการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช 2534 ก็ได้ประกาศ
 นามรณ์ เช่นนั้นไว้ และได้มอบให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติ จัดทำร่างรัฐธรรมนูญ
 สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการทำหน้าที่ยกร่าง
 รรมนูญขึ้นเมื่อร่างเสร็จแล้ว สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้พิจารณาว่า
 รรมนูญเป็นสำมวาระ ตามบทบัญญัติแห่งชวรมณูการปกครองราชอาณาจักร
 ศักราช 2534 ในการพิจารณาว่าระที่หนึ่งสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ลงมติให้
 ่างไว้พิจารณา และแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาว่ารัฐธรรมนูญ
 นินการจนเสร็จสิ้นแล้วนำเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พิจารณาต่อไปในวาระ
 และที่สาม

การพิจารณาทุกชั้นตอนได้ยึดถือพระราชปณิธานของสมเด็จพระบรม
 ชาติราชที่พระราชทานพระราชอำนาจการปกครองแผ่นดินให้แก่ปวงชน
 ไทย ประกอบกับเจตนารมณ์และความศรัทธาของประชาชนชาวไทยในการ
 ทรงระบอบประชาธิปไตยเป็นหลักการ ทั้งได้สดับรับฟังความคิดเห็นของ
 ราชชนและกลุ่มบุคคลต่าง ๆ และศึกษาบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฉบับก่อน ๆ

LIART

๑. ต่างกันตั้งแต่เฉพาะในเรื่องสถานภาพของรัฐสภา และสัมพันธ์ภาพระหว่าง
 ๒. ภาคนิติบัญญัติกับอำนาจบริหาร เพื่อให้เหมาะสมกับภาวะการณ์ของบ้านเมือง
 ๓. ขณะนั้น ๆ ทั้งนี้ ย่อมแสดงให้เห็นแน่ชัดว่า ปวงชนชาวไทยมีศรัทธาเลื่อมใส
 ๔. ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สมดัง
 ๕. พระราชปณิธานของสมเด็จพระบรมปิตุลาชิตราชพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา-
 ๖. พระชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้พระราชทานพระราชอำนาจในการ
 ๗. ปกครองแผ่นดินให้แก่ปวงชนชาวไทย ความซื่อมั่นในการปกครองระบอบ
 ๘. ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ได้มีสืบทอดมาโดยตลอดจนถึง
 ๙. ปัจจุบันแม้รัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช 2534 ก็ได้ประกาศ
 ๑๐. เจตนารมณ์เช่นนั้นไว้ และได้มอบให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติ จัดทำร่างรัฐธรรมนูญ
 ๑๑. สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการมาธิการทำหน้าที่กรอร่าง
 ๑๒. รัฐธรรมนูญขึ้นเมื่อร่างเสร็จแล้ว สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้พิจารณาร่าง
 ๑๓. รัฐธรรมนูญ เป็นสามวาระ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร
 ๑๔. พุทธศักราช 2534 ในการพิจารณาครั้งที่หนึ่งสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ลงมติให้
 ๑๕. รับร่างไว้พิจารณา และแต่งตั้งคณะกรรมการมาธิการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ
 ๑๖. ดำเนินการจนเสร็จสิ้นแล้วนำเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พิจารณาต่อไปในวาระ
 ๑๗. ที่สองและที่สาม

๑. การพิจารณาทั้งนี้ขั้นตอนได้ยึดถือพระราชปณิธานของสมเด็จพระบรม
 ๒. ปิตุลาชิตราชที่พระราชทานพระราชอำนาจการปกครองแผ่นดินให้แก่ปวงชน
 ๓. ชาวไทย ประกอบกับเจตนารมณ์และความศรัทธาของประชาชนชาวไทยในการ
 ๔. ปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นหลักการ ทั้งได้สดับตรับฟังความคิดเห็นของ
 ๕. ประชาชนและกลุ่มบุคคลต่าง ๆ และศึกษาบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฉบับก่อน ๆ

LIART

แล้วคัดเลือกรบที่เห็นว่าเหมาะสมมาใช้ในการเรียบเรียงบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญนี้ เพื่อให้บรรลุดุฎปุระสงค์ร่วมกันของประชาชนชาวไทยในกา
 ยารังรักษาไว้ซึ่งเอกราชและความมั่นคงของชาติ การพิทักษ์รักษาศาสนา
 สถิตสถาพรการเกิดทุนพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และเป็นมิ่งขวัญของปวง
 การยึดถือระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นวิถีกา
 ในการปกครองประเทศการขึ้นอันยอมรับ และพิทักษ์รักษาสถิติและเสรีภาพของ
 ชนชาวไทย และการร่วมกันสร้างความเป็นธรรม ความเจริญ ความผา
 วมเย็นให้เกิดแก่ประชาชนทั่วหน้ากัน

เมื่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญอย่างรอบคอบ
 ประกอบกับสถานการณ์ของประเทศแล้ว ได้ลงมติเห็นชอบให้ร่างรัฐธรรมนูญ
 ขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย
 ประกาศใช้เป็นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยสืบไป

เมื่อได้ทรงพระราชวิจารณ์ร่างรัฐธรรมนูญ โดยเสด็จวันที
 กระบวนความแล้วพระราชดำริเห็นสมควรพระราชทานพระบรมราชานุมัติ ตาม
 มติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

จึงมีพระบรมราชโองการคำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อม ให้ตรา
 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับนี้ขึ้นไว้ให้ไว้แทนธรรมนูญการปกครอง
 ราชอาณาจักร พุทธศักราช 2534 ซึ่งได้ตราไว้ ณ วันที่ 1 มีนาคม
 พุทธศักราช 2534 ตั้งแต่วันประกาศนี้เป็นต้นไป

ขอปวงชนชาวไทยจงร่วมจิตร่วมใจสมัครสมานสรเป็นเอกฉันท์ไว้
 อันที่จะปฏิบัติตามและพิทักษ์รักษารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยนี้ เพื่อธำ
 คงไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตยกับทั้งอำนาจอธิปไตยที่มาจากปวงชน เป็นบ่อเกิด
 และนำมาซึ่งความผาสุกสิวิสวัสดิ์พัฒนาที่ยั่งยืนมงคลเนกสุภผลสกลเกียรติยศสถาพร

LIRT

ภายใต้พระราชอำนาจที่รัฐสภา
ประกาศว่า เทอญ

สมเด็จพระบรมราชินีนาถปรารถนา

หมวด 1

บททั่วไป

มาตรา 1 ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียว จะแบ่ง
ภูมิภาคมิได้

มาตรา 2 ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมี
พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

มาตรา 3 อำนาจอธิปไตยมาจากปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์
ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรีและศาล ตามบทบัญญัติ
แห่งรัฐธรรมนูญ

มาตรา 4 ประชาชนชาวไทยไม่ว่าเหล่ากำเนิด หรือศาสนาใด
ย่อมอยู่ในความคุ้มครองแห่งรัฐธรรมนูญนี้เสมอกัน

มาตรา 5 บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดมีข้อความขัดหรือแย้งต่อ
รัฐธรรมนูญนี้ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้

LIRT

หมวด 2
พระมหากษัตริย์

มาตรา 6 องค์พระมหากษัตริย์ทรงดำรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะผู้ใดจะละเมิดมิได้

ผู้ใดจะกล่าวหาหรือฟ้องร้องพระมหากษัตริย์ในทางใด ๆ มิได้

มาตรา 7 พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะ และทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก

มาตรา 8 พระมหากษัตริย์ทรงดำรงตำแหน่งจอมทัพไทย

มาตรา 9 พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะสถาปนาฐานันดรศักดิ์และพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

มาตรา 10 พระมหากษัตริย์ทรงเลือกและแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเป็นประธานองคมนตรีคนหนึ่ง และองคมนตรีอื่นอีกไม่เกินสิบแปดคน ประกอบเป็นคณะองคมนตรี

คณะองคมนตรีมีหน้าที่ถวายความเห็นต่อพระมหากษัตริย์ ในพระราชมารณกิจทั้งปวงที่พระมหากษัตริย์ทรงปรึกษาและมีหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญ

มาตรา 11 การเลือกและแต่งตั้งองคมนตรีก็ดี การให้องคมนตรีพ้นจากตำแหน่งก็ดี ให้เป็นไปตามพระราชอัชฌาศัย

ให้ประธานรัฐสภา เป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานองคมนตรีหรือให้ประธานองคมนตรีพ้นจากตำแหน่ง

ให้ประธานองคมนตรี เป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งองคมนตรีอื่นหรือให้องคมนตรีอื่นพ้นจากตำแหน่ง

มาตรา 12 องคมนตรีต้องไม่เป็นตุลาการรัฐธรรมนูญ สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานรัฐวิสาหกิจ หรือสมาชิกหรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง และต้องไม่แสดงการฝักใฝ่ในพรรคการเมืองใด ๆ

มาตรา 13 ก่อนเข้ารับหน้าที่ องคมนตรีต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้

"ข้าพระพุทธเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอถวายสัตย์ปฏิญาณว่า ข้าพระพุทธเจ้าจะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ"

มาตรา 14 องคมนตรีพ้นจากตำแหน่งเมื่อตาย ลาออก หรือมีพระบรมราชโองการให้พ้นจากตำแหน่ง

มาตรา 15 การแต่งตั้งและการให้ข้าราชการในพระองค์และสมุหราชองครักษ์ พ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามพระราชอัชฌาศัย

มาตรา 16 ในเมื่อพระมหากษัตริย์จะไม่ประทับอยู่ในราชอาณาจักรหรือจะทรงบริหารพระราชภาระไม่ได้ด้วยเหตุใดก็ตาม จะได้ทรงแต่งตั้งผู้ใดคนหนึ่งเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ และให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

มาตรา 17 ในกรณีที่พระมหากษัตริย์มิได้ทรงแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามมาตรา 16 ก็ดี ในกรณีที่พระมหากษัตริย์ไม่สามารถทรงแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ เพราะยังไม่ทรงบรรลุนิติภาวะหรือเพราะเหตุอื่นใดก็ดี ให้คณะองคมนตรีเสนอชื่อผู้ใดผู้หนึ่งที่สมควรดำรงตำแหน่งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบ เมื่อรัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้ว ให้ประธานรัฐสภาประกาศในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ แต่งตั้งผู้นั้นเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

ในระหว่างที่สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุ หรือสภาผู้แทนราษฎรกฤษฎีบทให้วุฒิสภากำหน้าที่รัฐสภาในการให้ความเห็นชอบตามวรรคหนึ่ง

มาตรา 18 ในระหว่างที่ไม่มีผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามบัญญัติไว้ในมาตรา 16 หรือมาตรา 17 ให้ประธานองคมนตรีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ไปพลางก่อน

ในกรณีที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามมาตรา 16 หรือมาตรา 17 ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ประธานองคมนตรีทำหน้าที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ชั่วคราว

ในระหว่างที่ประธานองคมนตรีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามวรรคหนึ่งก็ดี ในระหว่างที่ประธานองคมนตรีทำหน้าที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามมาตราสองก็ดี ประธานองคมนตรีจะปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นประธานองคมนตรีมิได้ ในกรณีเช่นว่านี้ ให้คณะองคมนตรีเลือกองคมนตรีคนหนึ่งซึ่งทำหน้าที่ประธานองคมนตรีชั่วคราว

มาตรา 19 ก่อนเข้ารับหน้าที่ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามมาตรา 16 หรือมาตรา 17 ต้องปฏิญาณตนในที่ประชุมรัฐสภาด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้

"ข้าพเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอปฏิญาณว่า ข้าพเจ้าจะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ (พระปรมาภิไธย) และจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ"

มาตรา 20 ภายใต้มงคัมมาตรา 21 การสืบราชสมบัติให้เป็นไปโดยนัยแห่งกฎหมายเกี่ยวกับว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช 2467

การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเกี่ยวกับว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช 2467 เป็นพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์โดยเฉพาะ เมื่อมีพระราชดำริประกาศให้ คณะองคมนตรีจัดทำกฎหมายเกี่ยวกับแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเกี่ยวกับ
ขั้นมูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย เพื่อมีพระราชวินิจฉัย

LIART

เมื่อทรงเห็นชอบและทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว ให้ประธานองคมนตรี
ดำเนินการแจ้งประธานรัฐสภา เพื่อให้ประธานรัฐสภาแจ้งให้รัฐสภาทราบ
ประธานรัฐสภาลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ และเมื่อได้ประกาศ
ราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับเป็นกฎหมายได้

มาตรา 21 ในกรณีที่ราชบัลลังก์หากว่างลง และเป็นกรณีที่
พระมหากษัตริย์ได้ทรงแต่งตั้งพระรัชทายาทไว้ตามกฎหมายที่ตราว่าด้วย
สืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช 2467 แล้ว ให้คณะรัฐมนตรีแจ้งให้ประ
รัฐสภาทราบ และให้ประธานรัฐสภา เรียกประชุมรัฐสภาเพื่อรับทราบและ
ประธานรัฐสภาอัญเชิญองค์พระรัชทายาทขึ้นทรงราชย์ เป็นพระมหากษัตริย์
แล้วให้ประธานรัฐสภาประกาศให้ประชาชนทราบ

ในกรณีที่ราชบัลลังก์หากว่างลง และเป็นกรณีที่พระมหากษัตริย์
ทรงแต่งตั้งพระรัชทายาทไว้ตามวรรคหนึ่ง ให้คณะองคมนตรีเสนอพระ
ผู้สืบราชสันตติวงศ์ตามมาตรา 20 ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อเสนอต่อรัฐสภาเพื่อ
ให้ความเห็นชอบ ในการนี้ จะเสนอพระนามพระราชบิดาก็ได้ เมื่อรัฐสภา
ให้ความเห็นชอบแล้ว ให้ประธานรัฐสภาอัญเชิญองค์ผู้สืบสันตติวงศ์ขึ้นทรงราชย์
พระมหากษัตริย์สืบไป แล้วให้ประธานรัฐสภาประกาศให้ประชาชนทราบ

ในระหว่างที่สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุหรือสภาผู้แทนราษฎรยก
วุฒิสภาทำหน้าที่รัฐสภาในการรับทราบตามวรรคหนึ่ง หรือให้ความเห็นชอบ
วรรคสอง

มาตรา 22 ในระหว่างที่ยังไม่มีประกาศอัญเชิญองค์พระรัชทาย
หรือองค์ผู้สืบราชสันตติวงศ์ขึ้นทรงราชย์ เป็นพระมหากษัตริย์ตามมาตรา 21

LIART

ประธานองคมนตรีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ไปพลางก่อน แต่ในกรณีที่
 ว่างลงในช่วงที่ได้แต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ไว้ตาม
 มาตรา 16 หรือมาตรา 17 หรือระหว่างเวลาที่ประธานองคมนตรีเป็นผู้สำเร็จ
 ราชการแทนพระองค์ตามมาตรา 18 วรรคหนึ่ง ให้ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
 ใน ๗ แล้วแต่กรณี เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อไป ทั้งนี้ จนกว่าจะได้
 ประกาศอัญเชิญองค์พระวชิรเกล้าฯ หรือองค์ผู้สืบราชสันตติวงศ์ขึ้นทรงราชย์เป็น
 พระมหากษัตริย์

ในกรณีที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ซึ่งได้รับการแต่งตั้งไว้ และ
 เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อไปตามวรรคหนึ่ง ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้
 ให้ประธานองคมนตรีทำหน้าที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ชั่วคราว

ในกรณีที่ประธานองคมนตรี เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
 ตามวรรคหนึ่ง หรือทำหน้าที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ชั่วคราวตามวรรคสอง
 ให้นำบทบัญญัติมาตรา 18 วรรคสามมาใช้บังคับ

มาตรา 23 ในกรณีที่คณะองคมนตรีจะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 17
 หรือมาตรา 21 วรรคสอง หรือประธานองคมนตรีจะต้องปฏิบัติหน้าที่ตาม
 มาตรา 18 วรรคหนึ่ง หรือวรรคสอง หรือมาตรา 22 วรรคสอง และอยู่ใน
 ระหว่างที่ไม่มีประธานองคมนตรีหรือมีแต่ปฏิบัติหน้าที่ไม่ได้ ให้คณะองคมนตรีที่
 เหลืออยู่เลือกองคมนตรีคนหนึ่งเพื่อทำหน้าที่ประธานองคมนตรี หรือปฏิบัติหน้าที่
 ตามมาตรา 18 วรรคหนึ่ง หรือวรรคสอง หรือตามมาตรา 22 วรรคสาม
 แล้วแต่กรณี

LIRT

หมวด 3

สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย

มาตรา 24 บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

มาตรา 25 บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

มาตรา 26 บุคคลย่อมมีสิทธิทางการเมือง การไว้สิทธิทางการเมือง ให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา 27 บุคคลย่อมมีเสรีภาพวิรูฒในการถือศาสนา นิการของศาสนาหรือลัทธินิยมในทางศาสนา และยอมมีเสรีภาพในการปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อถือของตนเมื่อไม่ เป็นปฏิปักษ์ต่อหน้าที่ของพลเมือง และไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

ในการไว้เสรีภาพดังกล่าวในวรรคหนึ่ง บุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองมิให้รัฐกระทำการใด ๆ อันเป็นการรอนสิทธิหรือทำให้เสียประโยชน์อันควรมีควรได้ เพราะเหตุที่ถือศาสนา นิการของศาสนา หรือลัทธินิยมในทางศาสนา หรือปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อถือ แตกต่างจากบุคคลอื่น

มาตรา 28 บุคคลจะไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่จะได้กระทำการ
 กฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่จะกระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และ
 บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่จะ
 ทำความผิดมิได้

มาตรา 29 ในคดีอาญา ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลย
 ไม่มีความผิด

มาตรา 30 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในร่างกาย
 การจับกุม คุมขัง หรือตรวจค้นตัวบุคคล ไม่ว่าในกรณีใด ๆ
 จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา 31 ในกรณีที่ผู้ต้องหา หรือจำเลยในคดีอาญาเป็นผู้ยากไร้
 ไม่สามารถจัดหาทนายความสำหรับตนเองได้ บุคคลดังกล่าวย่อมมีสิทธิที่จะได้รับ
 การช่วยเหลือจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 32 บุคคลใดต้องรับโทษอาญาโดยคำพิพากษาถึงที่สุด หาก
 ปรากฏตามคำพิพากษา ของศาลที่ข้อพิพาทขึ้นพิจารณาใหม่ในภายหลังว่าบุคคลนั้น
 มิได้เป็นผู้กระทำความผิดย่อมมีสิทธิที่จะได้รับค่าทดแทนและได้รับบรรดาสัญชีที่เสีย
 ไปเพราะผลแห่งคำพิพากษานั้นคืน ทั้งนี้ ตามเงื่อนไขและวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 33 การเกณฑ์แรงงานจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัย
 อำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อประโยชน์ในการป้องกันภัยพิบัติ

LIRT

สาธารณชนอันมีมาเป็นการฉุกเฉิน หรือโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ให้กระทำได้ในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะการรบหรือการสงคราม หรือในระหว่างเวลาที่มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือประกาศใช้กฎอัยการศึก

มาตรา 34 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในเคหสถาน

บุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองในการที่จะอยู่อาศัยและครอบครอง เคหสถานโดยปกติสุข การเข้าไปในเคหสถานโดยปราศจากความยินยอมของผู้ ครอบครองก็ดี การตรวจค้นเคหสถานก็ดี จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา 35 สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง

ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิ เช่นว่านี้ย่อม เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย การสืบทอดย่อมได้รับความคุ้มครอง สิทธิของบุคคลในการสืบทอด ย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา 36 การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดย

อาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการอัน เป็นสาธารณูปโภค หรือ การอื่นจำเป็นในการป้องกันประเทศ หรือการได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ หรือ เพื่อการผังเมือง หรือเพื่อการพัฒนาการเกษตรหรือการอุตสาหกรรม หรือเพื่อ การปฏิรูปที่ดิน หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น และต้องชดเชยค่าทดแทน ที่เป็นธรรมภายในเวลาอันควรแก่เจ้าของตลอดจนผู้ทรงสิทธิบรรดาที่ได้รับ ความเสียหายในการเวนคืนนั้น ทั้งนี้ ตามที่ระบุไว้ในกฎหมาย

LIRT

การกำหนดค่าทดแทนตามวรรคหนึ่ง ต้องกำหนดให้อย่างเป็นธรรม
 คำนึงถึงราคาซื้อขายกันตามปกติ การได้มา สภาพและที่ตั้งของสิ่งหยา-
 รมและความเสียหายของผู้ถูกเวนคืน

กฎหมายเวนคืนสิ่งหยาหยาทรัพย์ต้องระบุวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืน
 ละกำหนดระยะเวลาการเข้าใช้สิ่งหยาหยาทรัพย์ไว้ให้ชัดเจน ถ้ามิได้ใช้เพื่อ
 การนั้นภายในระยะเวลาที่กำหนดดังกล่าว ต้องคืนให้แก่เจ้าของเดิมหรือทายาท
 วนแต่จะนำไปใช้เพื่อการอื่นตามวรรคหนึ่ง และโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติ
 แห่งกฎหมาย

การคืนสิ่งหยาหยาทรัพย์ให้แก่เจ้าของเดิม หรือทายาทตามวรรคสอง
 และการเรียกคืนค่าทดแทนที่ชดใช้ไป ให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา 37 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการพูด การเขียน การพิมพ์
 การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น

การจำกัดเสรีภาพเช่นว่านี้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจ
 ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ หรือเพื่อคุ้มครอง
 สิทธิเสรีภาพ เกียรติยศหรือชื่อเสียงของบุคคลอื่นหรือเพื่อรักษาความสงบ
 เรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันหรือระงับความ
 เสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชน

เจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่น ๆ ต้องเป็นบุคคล
 สัญชาติไทย ทั้งนี้ตามเงื่อนไขที่กฎหมายบัญญัติ

การให้เงินหรือทรัพย์สินอย่างอื่นอุดหนุนหนังสือพิมพ์ของเอกชน รัฐ
 จะกระทำมิได้

LIRT

มาตรา 38 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการศึกษาอบรม เมื่อไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองตามรัฐธรรมนูญ และไม่ขัดต่อกฎหมายว่าด้วยการศึกษาภาคบังคับและกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษา

มาตรา 39 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบ และปราศจากอาวุธ

การจำกัดเสรีภาพเช่นว่านี้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะในกรณีการชุมนุมสาธารณะ และเพื่อคุ้มครองความสะดวกรวดของประชาชนซึ่งจะอยู่ที่สาธารณะ หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะการรบหรือการสงคราม หรือในระหว่างเวลาที่มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือประกาศในกฎอัยการศึก

มาตรา 40 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม สหภาพ สหพันธ์ สหกรณ์ หรือหมู่คณะอื่น

การรวมกัน การจัดตั้งหรือเงื่อนไขของการจัดตั้ง การดำเนินกิจการ และการเลิกของสมาคม สหภาพ สหพันธ์ สหกรณ์ หรือหมู่คณะอื่น ย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา 41 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันเป็นพรรคการเมือง เพื่อดำเนินกิจการในทางการเมืองตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้

การรวมกัน การจัดตั้ง การดำเนินกิจการและการเลิกของพรรคการเมือง ย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยพรรคการเมือง

LIRT

พรรคการเมืองต้องจัดทำบัญชีแสดงทรัพย์สินและหนี้สินและต้องแสดงโดยเปิดเผยซึ่งที่มาของรายได้และการใช้จ่าย ทั้งนี้ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา 42 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการสื่อสารถึงกันโดยทางที่ชอบด้วยกฎหมาย

การตรวจ การกัก หรือการเปิดเผยสิ่งสื่อสารที่บุคคลมีติดต่อกัน รวมทั้งการกระทำด้วยประการอื่นใด เพื่อให้ล่วงรู้ถึงข้อความในสิ่งสื่อสารทั้งหลายที่บุคคลมีติดต่อกันจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ

มาตรา 43 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการเดินทาง และเสรีภาพในการเลือกถิ่นที่อยู่ภายในราชอาณาจักร

การจำกัดเสรีภาพเช่นนี้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อความมั่นคงของรัฐ หรือความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือการผังเมืองหรือเพื่อสวัสดิภาพของผู้เยาว์

การเนรเทศบุคคลผู้มีสัญชาติไทยออกนอกราชอาณาจักร หรือห้ามมิให้บุคคลผู้มีสัญชาติไทยเข้ามาในราชอาณาจักร จะกระทำมิได้

มาตรา 44 สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศหรือชื่อเสียง และความ เป็นอยู่ส่วนตัว ย่อมได้รับความคุ้มครอง

LIRT

มาตรา 45 บุคคลย่อมมีสิทธิเสนอเรื่องราวร้องทุกข์ตามเงื่อนไข และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 46 สิทธิของบุคคลที่จะฟ้องหน่วยราชการซึ่งเป็นนิติบุคคล ให้รับผิดชอบเนื่องจากการกระทำของเจ้าหน้าที่งาน ย่อมได้รับความคุ้มครอง

มาตรา 47 บุคคลซึ่งเป็นทหาร ตำรวจ และข้าราชการอื่น พนักงานส่วนท้องถิ่น และพนักงานองค์การของรัฐย่อมมีสิทธิและเสรีภาพตาม รัฐธรรมนูญเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป เว้นแต่ที่จำกัดในกฎหมาย หรือกฎ หรือ ข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเมือง สมรรถภาพ หรือวินัย

มาตรา 48 สิทธิของบุคคลในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพ และการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม ย่อมได้รับความคุ้มครอง

การจำกัดสิทธิตามวรรคหนึ่งจะกระทำได้ก็แต่โดยบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ การคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณสุข การรักษาความสงบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีของประชาชนการจัดระเบียบการประกอบอาชีพ การคุ้มครอง ผู้บริโภค การผังเมือง การรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม สวัสดิภาพ ของประชาชน หรือเพื่อป้องกันการผูกขาด หรือการขจัดความไม่เป็นธรรม ในการแข่งขัน

มาตรา 49 บุคคลจะใช้สิทธิ และเสรีภาพตามบทบัญญัติไว้ในหมวดนี้ ในทางที่เป็นปฏิปักษ์ต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และรัฐธรรมนูญ มิได้

LIRT

หมวด 4
หน้าที่ของชนชาวไทย

มาตรา 50 บุคคลมีหน้าที่รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
และการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตาม
รัฐธรรมนูญ

มาตรา 51 บุคคลมีหน้าที่ที่จะใช้สิทธิในการเลือกตั้งโดยสุจริต

มาตรา 52 บุคคลมีหน้าที่ป้องกันประเทศ

มาตรา 53 บุคคลมีหน้าที่รับราชการทหารตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 54 บุคคลมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมาย

มาตรา 55 บุคคลมีหน้าที่เสียภาษีอากรตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 56 บุคคลมีหน้าที่ช่วยเหลือราชการตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 57 บุคคลมีหน้าที่รับการศึกษาอบรมตามเงื่อนไขและวิธีการ
กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 58 บุคคลมีหน้าที่รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ตามที่กฎหมายบัญญัติ

หมวด 5

นวนโยบายแห่งรัฐ

มาตรา 59 บทบัญญัติในหมวดนี้มีไว้เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการตรา
กฎหมายและการกำหนดนโยบายของรัฐ และไม่ก่อให้เกิดสิทธิในการฟ้องร้องรัฐ

มาตรา 60 รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช
และบูรณภาพแห่งอาณาเขต

มาตรา 61 รัฐต้องจัดให้มีกำลังทหารไว้เพื่อรักษาเอกราช ความ
มั่นคงของรัฐและผลประโยชน์แห่งชาติ

กำลังทหารพึงใช้เพื่อการรบหรือการสงครามและการป้องกันมิให้
เกิดสงครามเพื่อปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์ เพื่อปราบหรือป้องปรามการกบ
และการจลาจล เพื่อการรักษาความมั่นคงของรัฐ และเพื่อการพัฒนาประเทศ

มาตรา 62 รัฐต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายและรักษาความ
สงบเรียบร้อย เพื่อให้ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิต ร่างกายและทรัพย์สิน
และในการดำเนินชีวิตโดยปกติสุข

LIRT

มาตรา 63 รัฐพึงส่งเสริมสัมพันธไมตรีกับนานาประเทศ และถือ
ศักดิ์เสมอภาคในการปฏิบัติต่อกัน

มาตรา 64 รัฐพึงจัดระบบงานราชการและงานของรัฐอย่างอื่นให้
มีประสิทธิภาพจัดชั้นตอนที่จำเป็น และกำหนดขอบเขตการใช้ดุลพินิจของ
เจ้าหน้าที่ของรัฐให้ชัดเจน และพึงดำเนินการทุกวิถีทางเพื่อป้องกัน
และปราบปรามการเลือกปฏิบัติหรือการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ

มาตรา 65 รัฐพึงจัดระบบงานของกระบวนการยุติธรรมให้เกิด
ความยุติธรรมแก่ประชาชนและให้เป็นไปด้วยความสะดวกรวดเร็ว

มาตรา 66 รัฐพึงส่งเสริม และบำรุงการศึกษาอบรมและการฝึก
อาชีพตามความเหมาะสมและความต้องการของประเทศ และพึงส่งเสริมให้
เอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมทุกระดับตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย
การจัดระบบการศึกษาอบรมเป็นหน้าที่ของรัฐโดยเฉพาะ สถานศึกษา
ซึ่งบวงษ์ยอมอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ

การศึกษาอบรมภาคบังคับในสถานศึกษาของรัฐ จะต้องจัดให้โดย
ไม่เก็บค่าเล่าเรียนและโดยทั่วถึงอย่างมีประสิทธิภาพ

การศึกษาอบรมขั้นอุดมศึกษา รัฐพึงจัดให้สถานศึกษาดำเนินกิจการได้
โดยอิสระภายในขอบเขตตามที่กฎหมายบัญญัติ

รัฐพึงช่วยเหลือผู้ยากไร้และด้อยโอกาสให้ได้รับทุนและปัจจัยต่าง ๆ
ในการศึกษาอบรมและการฝึกอาชีพ

มาตรา 67 รัฐพึงสนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปะ และวิทยาการต่าง ๆ และพึงส่งเสริมและเร่งรัดให้มีการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาประเทศ

มาตรา 68 รัฐพึงรักษา ส่งเสริมและพัฒนาความเสมอภาคของชายและหญิง

มาตรา 69 รัฐพึงสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาพลเมืองของชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เด็กและเยาวชนให้เป็นผู้มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรมและจริยธรรม

มาตรา 70 รัฐพึงส่งเสริมประชาชนให้เข้าใจและเลื่อมใสศรัทธา ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

มาตรา 71 รัฐพึงส่งเสริมให้มีการกระจายอำนาจทางการคลังแก่ท้องถิ่น ให้ท้องถิ่นมีความสามารถในการจัดเก็บรายได้ และการบริหารรายได้ เพื่อประโยชน์ในการให้บริการที่ดีแก่ประชาชน

มาตรา 72 รัฐพึงรักษาและส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ

มาตรา 73 รัฐพึงส่งเสริมการกีฬา การท่องเที่ยวและนันทนาการ

LIRT

มาตรา 74 รัฐพึงบำรุงรักษาสภาพแวดล้อม ความสมดุลของ
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งทดแทน และพึงป้องกันและขจัดมลพิษและวางแผน
การใช้ดินและน้ำให้เหมาะสม

มาตรา 75 รัฐพึงดำเนินการเพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐาน
การดำรงชีวิตของบุคคลให้สูงขึ้น

มาตรา 76 รัฐพึงดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพให้แก่ตรกร
มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิในที่ดินอย่างทั่วถึงเพื่อประกอบเกษตรกรรม โดยการปฏิรูป
ที่ดิน จัดรูปที่ดินหรือวิธีอื่น

รัฐพึงจัดหาและดูแลการใช้ น้ำของเกษตรกรให้มีเพียงพอและ
เหมาะสมแก่เกษตรกรรม

รัฐพึงส่งเสริมคุ้มครอง และรักษาผลประโยชน์ของเกษตรกรในด้าน
การผลิต การเก็บรักษาและการจำหน่ายผลผลิตเพื่อให้เกษตรกรได้รับผลตอบแทน
ที่เป็นธรรมและพึงส่งเสริมให้เกษตรกรรวมตัวกันเพื่อรักษาผลประโยชน์ดังกล่าว
โดยจัดตั้งเป็นสหกรณ์หรือวิธีอื่น

มาตรา 77 รัฐพึงสนับสนุนให้เอกชนมีบทบาทในทางเศรษฐกิจ

รัฐไม่พึงประกอบกิจการอันมีลักษณะ เป็นธุรกิจหรือ เป็นการแข่งขันกับ
เอกชน เว้นแต่มีความจำเป็น เพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ การ
รักษาประโยชน์ส่วนรวม หรือการจัดให้มีการสาธารณูปโภค

รัฐพึงวางมาตรการมิให้มีการผูกขาดตัดตอนในทางเศรษฐกิจโดย
เอกชนที่มีได้อาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายทั้งนี้ ไม่ว่าการผูกขาดตัดตอน
นั้นจะเป็นโดยตรงหรือทางอ้อม

LIRT

มาตรา 78 รัฐพึงวางนโยบายประชากรให้เหมาะสมกับทรัพยากร
ของชาติ ภาวะทางเศรษฐกิจและสังคม และความเจริญในทางวิทยาการ

มาตรา 79 รัฐพึงส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน
เพื่อประเทศชาติ หรือในการช่วยเหลือราชการ หรือปฏิบัติหน้าที่
หรือเนื่องจากสาธารณกุศล

มาตรา 80 รัฐพึงจัดให้มีการสังคมสงเคราะห์ ส่งเสริมและ
สนับสนุนให้เอกชนมีส่วนร่วมในการสังคมสงเคราะห์

มาตรา 81 รัฐพึงช่วยเหลือ และส่งเสริมผู้สูงอายุและผู้พิการ
ให้มีสุขภาพกำลังใจ และความหวังในชีวิต เพื่อสามารถดำรงตนอยู่ได้ตามสมควร

มาตรา 82 รัฐพึงส่งเสริมให้ประชากรวัยทำงานมีงานทำ และพึง
คุ้มครองแรงงาน โดยเฉพาะแรงงานเด็ก และแรงงานหญิงกับจัดระบบแรงงาน
สัมพันธ์รวมทั้งค่าตอบแทนแรงงานให้เป็นธรรม

มาตรา 83 รัฐพึงส่งเสริมการสาธารณสุขที่ได้มาตรฐานโดยทั่วถึง
และพึงให้การรักษายาบาลแก่ผู้ยากไร้โดยไม่คิดมูลค่า และพึงส่งเสริมให้เอกชน
มีส่วนร่วมด้วยเท่าที่จะทำได้

การป้องกันและขจัดโรคติดต่ออันตราย รัฐจะต้องกระทำให้แก่
ประชาชนโดยไม่คิดมูลค่าและทันต่อเหตุการณ์

LIRT

มาตรา 84 รัฐพึงจัดให้มีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่สอดคล้อง
 แผนนโยบายแห่งรัฐ

หมวด 6

รัฐสภา

ส่วนที่ 1

บททั่วไป

มาตรา 85 รัฐสภาประกอบด้วยวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร
 รัฐสภาจะประชุมร่วมกันหรือแยกกัน ซ่อมเป็นไปตามบทบัญญัติ
 แห่งรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา 86 ประธานวุฒิสภาเป็นประธานรัฐสภา ประธานสภา-
 แทนราษฎรเป็นรองประธานรัฐสภา

ในกรณีที่ไม่มีประธานวุฒิสภาหรือประธานวุฒิสภาไม่อยู่หรือไม่สามารถ
 ปฏิบัติหน้าที่ ประธานรัฐสภาได้ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรทำหน้าที่ประธานรัฐสภา

แทน

ประธานรัฐสภามีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญนี้ และดำเนิน
 กิจการของรัฐสภาในกรณีประชุมร่วมกันให้เป็นไปตามข้อบังคับ

รองประธานรัฐสภามีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญนี้และตาม
 ที่ประธานรัฐสภามอบหมาย

LIRT

หนึ่งแห่งสภาในสี่สิ้นสุดลงตามมาตรา 97 (3) (4) (5) (6) (7) (8)
10) หรือ (11) หรือมาตรา 114 (3) (4) (5) (6) (7) (9) (10)
หรือ (11) แล้วแต่กรณี และให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับคำร้องส่งคำร้องนั้นไปยัง
คณะตุลาการรัฐธรรมนูญ เพื่อวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกผู้นั้นสิ้นสุดลงหรือไม่

เมื่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยแล้ว ให้คณะตุลาการ
รัฐธรรมนูญแจ้งคำวินิจฉัยนั้นไปยังประธานแห่งสภาที่ได้รับคำร้องดังกล่าว
ตามวรรคหนึ่ง

มติของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญตามวรรคสอง ต้องมีคะแนนเสียง
ไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนตุลาการรัฐธรรมนูญทั้งหมด

มาตรา 92 ในกรณีที่สมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ใด
กระทำการหรือมีพฤติกรรมอันเป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือมีลักษณะ
เป็นความผิดต่อเจ้าพนักงานในส่วนที่เกี่ยวกับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐหรือเป็น
การเสื่อมเสียแก่เกียรติศักดิ์ของการเป็นสมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎร สมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แล้วแต่กรณี จำนวนไม่
น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา มีสิทธิเข้า
ชื่อร้องต่อประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกเพื่อให้วุฒิสภา หรือสภาผู้แทนราษฎร
วินิจฉัยให้สมาชิกผู้นั้นพ้นจากสมาชิกภาพได้

มติของวุฒิสภาหรือสภาผู้แทนราษฎรให้สมาชิกพ้นจากสมาชิกภาพตาม
วรรคหนึ่งต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่
มีอยู่ของแต่ละสภา

มาตรา 93 การออกจากตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรภายหลังวันที่สมาชิกภาพสิ้นสุดลงก็ดี คำวินิจฉัยของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญว่าสมาชิกภาพของสมาชิกคนใดคนหนึ่งสิ้นสุดลงก็ดี ย่อมไม่กระทบกระเทือนกิจการที่สมาชิกผู้นั้นได้กระทำไปในหน้าที่สมาชิก รวมทั้งการได้รับแจ้งประจำตำแหน่ง หรือประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นก่อนที่สมาชิกผู้นั้นออกจากตำแหน่งหรือก่อนที่ประธานสภาแห่งสภาที่ผู้นั้น เป็นสมาชิกได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ แล้วแต่กรณี

ส่วนที่ 2

วุฒิสภา

มาตรา 94 วุฒิสภา ประกอบด้วย สมาชิกซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้ความชำนาญในวิชาการหรืออาชีพต่าง ๆ อันจะยังประโยชน์ให้เกิดแก่การปกครองแผ่นดินในระบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีสัญชาติไทยโดยการเกิด มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์ ไม่เป็นสมาชิกหรือเจ้าหน้าที่หรือที่ปรึกษาของพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่ง ไม่เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งได้รับเลือกตั้ง ไม่เคยถูกวุฒิสภาหรือสภาผู้แทนราษฎรมีมติให้พ้นจากสมาชิกภาพตามมาตรา 92 และไม่เคยถูกคณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีมติให้พ้นจากสมาชิกภาพตามมาตรา 91

สมาชิกวุฒิสภามีจำนวนสองร้อยเจ็ดสิบคน

LIRT

ภายใต้บังคับมาตรา 98 ในกรณีที่มีเหตุการณ์ใด ๆ ทำให้สมาชิกสภาที่มีจำนวนไม่ถึงสองร้อยเจ็ดสิบคน ให้ถือว่าสมาชิกจำนวนนั้นประกอบเป็นสภา

มาตรา 95 สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภา มีกำหนดเวลาคราวละหกปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง เมื่อครบสามปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งครั้งแรกตามมาตรา 94 ให้สมาชิกวุฒิสภาจำนวนกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดตามมาตรา 94 วรรคสองออกจากตำแหน่งโดยวิธีจับสลาก และให้ถือว่าการสิ้นสุดแห่งสมาชิกภาพโดยการจับสลากเป็นการออกตามวาระ และพระมหากษัตริย์จะได้ทรงแต่งตั้งสมาชิกเท่าจำนวนที่ต้องออกไปเข้าแทนที่ เมื่อครบหกปีสมาชิกส่วนที่เหลือจากการจับสลากต้องพ้นจากตำแหน่ง และจะมีการแต่งตั้งสมาชิกจำนวนเท่าที่ต้องออกไปเข้ามาแทนที่ต่อไปทุกสามปี

พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะทรงแต่งตั้งผู้ที่จะออกตามวาระ เป็นสมาชิกอีกได้

มาตรา 96 สมาชิกวุฒิสภาต้องไม่รับสัมปทานจากรัฐ หรือหน่วยงานราชการ หรือหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือเป็นผู้สัญญากับรัฐหรือหน่วยงานราชการ หรือหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม เว้นแต่กรณีที่ได้รับสัมปทานหรือเป็นผู้สัญญาอยู่ก่อนได้รับแต่งตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา

มาตรา 97 สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลง เมื่อ

- (1) ถึงคราวออกตามวาระ

LIRT

- (2) ตาย
- (3) ลาออก
- (4) เสียสัญชาติไทย
- (5) เป็นสมาชิกหรือเจ้าหน้าที่ หรือที่ปรึกษาของพรรคการเมืองหรือพรรคการเมืองหนึ่ง
- (6) เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นซึ่งได้รับเลือก
- (7) มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 107 (1) (2) (3) (4) (8) (11) หรือ (12)
- (8) กระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา 96
- (9) วุฒิสภามีมติให้พ้นจากสมาชิกภาพ ตามมาตรา 92 หรือตุลาการรัฐธรรมนูญมีมติให้พ้นจากสมาชิกภาพตามมาตรา 91 ในกรณีเช่นนี้ว่าขาดจากสมาชิกภาพนับแต่วันที่วุฒิสภาหรือคณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีมติ
- (10) ขาดประชุมตลอดสมัยประชุมที่มีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าเก้าวันโดยไม่ได้รับอนุญาตจากประธานวุฒิสภา
- (11) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดซึ่งได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

มาตรา 98 เมื่อตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาว่างลงเพราะเหตุอื่นใดนอกจากถึงคราวออกตามวาระ พระมหากษัตริย์จะแต่งตั้งบุคคลที่มีลักษณะตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 94 เข้ามาเป็นสมาชิกแทน สมาชิกซึ่งเข้ามาแทนนี้ก่อนอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่ากำหนดเวลาของผู้ซึ่งตนแทน

LIRT

ส่วนที่ 3
สภาผู้แทนราษฎร

มาตรา 99 สภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วย สมาชิกจำนวน
ไม่น้อยกว่าสิบคน ซึ่งราษฎรเลือกตั้งตามเกณฑ์ที่มีบัญญัติไว้ในมาตรา 100

ในกรณีที่มีเหตุการณใด ๆ ทำให้การเลือกตั้งทั่วไปครั้งใดมีจำนวน
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ถึงสามร้อยหกสิบคนให้ถือว่าสมาชิกจำนวนนั้นประกอบ
เป็นสภาผู้แทนราษฎร และต้องมีการเลือกตั้งจนครบจำนวนสามร้อยหกสิบคน
ภายในเก้าสิบวัน และให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ได้รับเลือกตั้งเข้ามานั้นอยู่ใน
ตำแหน่งได้เพียงเท่าอายุของสภาผู้แทนราษฎรที่เหลืออยู่

มาตรา 100 จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในแต่ละจังหวัดจะพึงมี
ให้คำนวณตามเกณฑ์จำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคน โดยเฉลี่ยจำนวนราษฎร
ทั้งประเทศตามหลักฐานการทะเบียนราษฎร ที่ประกอบในปีสุดท้ายก่อนปีที่มีการ
เลือกตั้งด้วยจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสามร้อยหกสิบคน

จังหวัดใดมีราษฎรไม่ถึงเกณฑ์จำนวนราษฎร ต่อสมาชิกหนึ่งคนตาม
วรรคหนึ่งให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดนั้นได้หนึ่งคน จังหวัดใดมีราษฎร
เกินเกณฑ์จำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคน ให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัด
นั้นเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคนทุกจำนวนราษฎรที่ถึงเกณฑ์จำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคน

เมื่อได้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละจังหวัดตามวรรคสอง
แล้ว ถ้าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรยังไม่ครบสามร้อยหกสิบคน จังหวัดใด
มีเศษที่เหลือจากการคำนวณตามวรรคสองมากที่สุด ให้จังหวัดนั้นมีสมาชิกสภา

LI RT

ผู้แทนราษฎรเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคนและให้เพิ่มสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามวิธีดังกล่าว
แก่จังหวัดที่มีเศษที่เหลือจากการคำนวณตามวรรคสองในลำดับรองลงมาตามลำดับ
จนครบจำนวนสามร้อยหกสิบคน

มาตรา 101 จังหวัดใดมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ได้ไม่เกินสามคนให้ถือเขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง และจังหวัดใดมีการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เกินสามคน ให้แบ่งเขตจังหวัดออกเป็นเขตเลือกตั้ง
โดยจัดให้แต่ละเขตเลือกตั้งมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตละสามคน

ในกรณีที่จะแบ่งเขตเลือกตั้งในจังหวัดหนึ่ง ให้มีจำนวนสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎรครบสามคนทุกเขตไม่ได้ให้แบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็นเขตเลือกตั้ง
ที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตละสามคนเสียก่อน แต่เขตที่เหลือต้องไม่น้อยกว่า
เขตละสองคน

ในกรณีที่จังหวัดใดมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สี่คน ให้
แบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็นสองเขต เขตหนึ่งให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสองคน

จังหวัดใดมีการแบ่งเขตเลือกตั้งกว่าหนึ่งเขต ต้องแบ่งพื้นที่ของเขต
เลือกตั้งแต่ละเขตให้ติดต่อกัน และต้องจัดอัตราส่วนของจำนวนราษฎรกับจำนวน
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะพึงมีได้ในแต่ละเขตให้ใกล้เคียงกัน

มาตรา 102 ในเขตเลือกตั้งแต่ละเขต ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎร มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งได้เท่า
จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีได้ในเขตเลือกตั้งนั้น

การเลือกตั้งให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ

LIRT

มาตรา 103 บุคคลผู้มิคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้มิสิทธิเลือกตั้ง

(๑) มีสัญชาติไทย แต่บุคคลซึ่งมีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี

(2) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ในวันที่ 1 มกราคม ของปีที่มีการเลือกตั้ง และ

(3) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้ง

มาตรา 104 บุคคลผู้มิลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ในวันเลือกตั้งเป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง

(1) วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(2) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรตหรือนักบวช

(3) ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาล

(4) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งโดยคำพิพากษา

มาตรา 105 บุคคลผู้มิคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้มิสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

(1) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด แต่บุคคลผู้มิสัญชาติไทยซึ่งบิดาเป็นคนต่างดาวต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาแทนราษฎรอีกด้วย

(2) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง

(3) เป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่ส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา 106 หรือพรรคการเมืองตามมาตรา 115 พรรคสอง พรรคการเมืองใด พรรคการเมืองหนึ่งแต่เพียงพรรคเดียว และ

LIART

(4) มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

- (ก) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง
- (ข) เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง หรือเคยเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัดนั้น
- (ค) เป็นบุคคลซึ่งเกิดในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง
- (ง) เคยศึกษาเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าสองปีการศึกษา ในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง

มาตรา 106 ในการเลือกตั้งทั่วไป พรรคการเมืองที่สมาชิกจะเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา 105 (3) ได้ต้องเป็นพรรคการเมืองที่ส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งทั้งหมดรวมกันไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยยี่สิบคน และในแต่ละเขตเลือกตั้งที่พรรคการเมืองดังกล่าว ส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้ง พรรคการเมือง ต้องส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้ง ให้เท่าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะพึงมีได้ในเขตเลือกตั้งนั้น

เมื่อพรรคการเมืองใดได้ส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งแล้วพรรคการเมืองนั้นหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองนั้น จะถอนการสมัครรับเลือกตั้งมิได้

เมื่อพรรคการเมืองใดได้ส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งตามจำนวนตามวรรคหนึ่งแล้ว แม้ภายหลังจะปรากฏว่า จำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองนั้นได้ลดลงไปจนไม่ครบจำนวนไม่ว่าเพราะเหตุใด ๆ ให้ถือว่าพรรคการเมืองนั้นส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งครบจำนวนตามวรรคหนึ่งแล้ว

LIRT

มาตรา 107 บุคคลผู้มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ เป็นบุคคล
ต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

- (1) ดิตยาเสพติดให้โทษ
- (2) เป็นบุคคลล้มละลายซึ่งศาลยังไม่สั่งให้พ้นจากคดี
- (3) เป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามมาตรา 104 (1) (2) หรือ (4)
- (4) เป็นบุคคลหูหนวกและเป็นใบ้
- (5) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก และถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล
- (6) เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไป โดยได้พ้นโทษ
มายังไม่ถึงห้าปีในวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท
- (7) เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงาน
ของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่าทุจริตต่อหน้าที่
- (8) เคยต้องคำพิพากษา หรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของ
แผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ
- (9) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ นอกจาก
ข้าราชการการเมือง
- (10) เป็นพนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ
หรือของราชการส่วนท้องถิ่น
- (11) เคยถูกวุฒิสภา หรือสภาผู้แทนราษฎรมีมติให้พ้นจากสมาชิกภาพ
ตามมาตรา 92
- (12) เคยถูกหรือถูกคณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามมาตรา 91
ให้พ้นจากสมาชิกภาพเพราะมีกรณีปรากฏหลักฐานน่าเชื่อได้ว่า เป็นผู้ที่ได้รับ
เลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยใช้อำนาจเงินจ้าง ไม่ว่าโดยวิธีใด
เพื่อให้ตนได้รับเลือกตั้ง

LIRT

มาตรา 108 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้อง

(1) ไม่ดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ใดในหน่วยราชการ หรือหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ หรือตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่นหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ นอกจากตำแหน่งรัฐมนตรี หรือข้าราชการการเมืองอื่น

(2) ไม่รับสัมปทานจากรัฐหรือหน่วยราชการ หรือหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือเป็นผู้สัญญากับรัฐ หรือหน่วยราชการ หรือหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

(3) ไม่รับเงินหรือประโยชน์ใด ๆ จากหน่วยราชการหรือหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจเป็นพิเศษ นอกเหนือไปจากที่หน่วยราชการ หรือหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจปฏิบัติกับบุคคลอื่น ๆ ในธุรกิจการงานตามปกติ

บทบัญญัติใน (2) มิให้ใช้บังคับในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้รับสัมปทานหรือเป็นผู้สัญญาอยู่ก่อนได้รับเลือกตั้ง

บทบัญญัติมาตรานี้ มิให้ใช้บังคับในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรับเบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ หรือเงินปีพระบรมวงศานุวงศ์หรือเงินอื่นใดในลักษณะเดียวกัน และมีให้ใช้บังคับในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรับ หรือดำรงตำแหน่งกรรมการของรัฐสภาหรือสภาผู้แทนราษฎร หรือกรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งในฐานะเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย หรือกรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งในการบริหารราชการแผ่นดินในกรณีที่ดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมือง

มาตรา 109 ภายใต้มงัดบังคับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

LIRT

มาตรา 110 อายุของสภาผู้แทนราษฎรมีกำหนดเวลาคราวละสี่ปีนับ
วันเลือกตั้ง

มาตรา 111 เมื่ออายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงพระมหากษัตริย์
จะได้ทรงตราพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็น
การเลือกตั้งทั่วไปซึ่งต้องกำหนดวันเลือกตั้งภายในหกสิบวัน นับแต่วันที่อายุของ
สภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง และวันเลือกตั้งนับต้องกำหนดวันเดียวกันทั่ว
ราชอาณาจักร

มาตรา 112 พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะยุบสภา
ผู้แทนราษฎร เพื่อให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่

การยุบสภาผู้แทนราษฎร ให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกาซึ่งต้อง
กำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่ เป็นการเลือกตั้งทั่วไปภายใน
เก้าสิบวัน และวันเลือกตั้งนั้นต้องกำหนดวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร
การยุบสภาผู้แทนราษฎร จะกระทำได้เพียงครั้งเดียวในเหตุการณ์
เดียวกัน

มาตรา 113 สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เริ่มแต่วัน
เลือกตั้ง

มาตรา 114 สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงเมื่อ

(1) ถึงคราวออกตามอายุของสภาผู้แทนราษฎร หรือมีการยุบสภา
ผู้แทนราษฎร

LIRT

- (2) ตาย
- (3) ลาออก
- (4) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา 105 (1) (2) หรือ (4)
- (5) มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 107 (1) (2) (3) (4) (7)
- (8) (9) (10) (11) หรือ (12)
- (6) กระทำการอื่นต้องห้ามตามมาตรา 108
- (7) ลาออกจากพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิก หรือพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิกมีมติให้พ้นจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิกในกรณี เช่นนี้ให้ถือว่าขาดจากสมาชิกภาพ นับแต่วันที่ลาออกหรือพรรคการเมืองมีมติ
- (8) สภาผู้แทนราษฎรมีมติให้พ้นจากสมาชิกภาพตามมาตรา 92 หรือ คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีมติให้พ้นจากสมาชิกภาพตามมาตรา 91 ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่าขาดจากสมาชิกภาพ นับแต่วันที่สภาผู้แทนราษฎร หรือคณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีมติ
- (9) ขาดจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งยุบเลิกพรรคการเมืองที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมุั้นเป็นสมาชิกและไม่อาจเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นที่มีสมาชิกของพรรคการเมืองนั้นเป็นสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรได้ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งในกรณี เช่นนี้ให้ถือว่าขาดจากสมาชิกภาพนับแต่วันถัดจากวันที่ครบกำหนดหกสิบวันนั้น
- (10) ขาดประชุมตลอดสมัยประชุมที่มีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันโดยไม่ได้รับอนุญาตจากประธานสภาผู้แทนราษฎร
- (11) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

มติของพรรคการเมืองตาม (7) ต้องเป็นมติของที่ประชุมร่วมของคณะกรรมการบริหารของพรรคการเมือง และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองนั้น และมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนคณะกรรมการบริหาร และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองนั้นทั้งหมด

มาตรา 115 เมื่อตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่างลงเพราะเหตุอื่นใด นอกจากถึงคราวออกตามอายุของสภาผู้แทนราษฎร หรือนอกจากมีการยุบสภาผู้แทนราษฎรให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้นแทนภายในเก้าสิบวัน เว้นแต่อายุของสภาผู้แทนราษฎรจะเหลือไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

ในการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่มีสมาชิกในสังกัด เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอยู่แล้วจากการเลือกตั้งทั่วไปและให้นำบทบัญญัติมาตรา 106 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้เข้ามาแทนที่นั้นอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าอายุของสภาผู้แทนราษฎรที่เหลืออยู่

มาตรา 116 ภายหลังที่คณะรัฐมนตรีเข้าบริหารราชการแผ่นดินแล้ว พระมหากษัตริย์จะได้ทรงแต่งตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้เป็นหัวหน้าพรรคการเมืองในสภาผู้แทนราษฎรที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในสังกัดมีได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี และมีจำนวนมากที่สุดในบรรดาพรรคการเมืองที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในสังกัดมีได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี แต่ไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรในขณะแต่งตั้ง เป็นผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร

ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ
แต่งตั้งผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร

ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร ย่อมพ้นจากตำแหน่ง เมื่อขาดคุณสมบัติ
ดังกล่าวในวรรคหนึ่ง และให้นำบทบัญญัติมาตรา 120 วรรคสองและวรรคสาม
มาใช้บังคับโดยอนุโลมในกรณีเช่นนี้ พระมหากษัตริย์จะได้ทรงแต่งตั้งผู้นำฝ่ายค้าน
ในสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่าง

ส่วนที่ 4

บทที่ใช้แก่สภาทั้งสอง

มาตรา 117 สมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ย่อมเป็น
ผู้แทนปวงชนชาวไทย และต้องปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชน
ชาวไทย

มาตรา 118 ก่อนเข้ารับหน้าที่สมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรต้องปฏิญาณตนในที่ประชุมแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิก ด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้
"ข้าพเจ้า (ชื่อปฏิญาณ) ขอปฏิญาณว่า ข้าพเจ้าจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความ
ซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทยทั้งจะรักษาไว้และ
ปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ)

มาตรา 119 วุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรแต่ละสภา มีประธานสภา
คนหนึ่งและรองประธานคนหนึ่งหรือสองคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจาก
สมาชิกแห่งสภานั้น ๆ ตามมติของสภา

LIRT

มาตรา 120 ประธานและรองประธานวุฒิสภาดำรงตำแหน่งจนถึงวันก่อนวันเลือกประธานและรองประธานวุฒิสภาใหม่ ซึ่งจะต้องกระทำทุกสามปี ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรดำรงตำแหน่งจนถึงอายุของสภาหรือมีการยุบสภา

ประธานและรองประธานวุฒิสภา และประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรย่อมพ้นจากตำแหน่งก่อนถึงวาระตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง แล้วแต่กรณี เมื่อ

- (1) ขาดจากสมาชิกภาพแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิก
- (2) ลาออกจากตำแหน่ง
- (3) ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีหรือข้าราชการเมืองอื่น
- (4) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก

มาตรา 121 ประธานวุฒิสภาและประธานสภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการของสภานั้น ๆ ให้เป็นไปตามข้อบังคับ รองประธานมีอำนาจหน้าที่ตามที่ประธานมอบหมาย และปฏิบัติหน้าที่แทนประธานเมื่อประธานไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

มาตรา 122 เมื่อประธานและรองประธานวุฒิสภา หรือประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรไม่อยู่ในที่ประชุม ให้สมาชิกแห่งสภานั้น ๆ เลือกตั้งขึ้นเองเป็นประธานในคราวประชุมนั้น

มาตรา 123 การประชุมวุฒิสภาที่ดี การประชุมสภาผู้แทนราษฎรที่ดี องค์กรสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของ

LIRT

แต่ละสภา จึงจะเป็นองค์ประชุม เว้นแต่ในกรณีการพิจารณาระเบียบวาระ
 กระทั่งตามมาตรา 149 วุฒิสภาหรือสภาผู้แทนราษฎรจะกำหนดเรื่อง
 องค์ประชุมไว้ในข้อบังคับเป็นอย่างอื่นก็ได้

มาตรา 124 การลงมติวินิจฉัยข้อปรึกษาให้ถือเอาเสียงข้างมาก
 เป็นประมาณ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้

สมาชิกคนหนึ่งย่อมมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน ถ้ามีคะแนน
 เสียงเท่ากันให้ประชาชนในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา 125 ในที่ประชุมวุฒิสภาก็ดี ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรก็ดี
 ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาก็ดี สมาชิกผู้ใดจะกล่าวถ้อยคำใด ๆ ในทางแถลง
 ข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็น หรือออกเสียงลงคะแนนย่อมเป็นเอกสิทธิ์โดย
 เด็ดขาด ผู้ใดจะนำไปเป็นเหตุฟ้องร้องว่ากล่าวสมาชิกผู้นั้นในทางใดมิได้

เอกสิทธิ์ตามวรรคหนึ่งไม่คุ้มครองสมาชิกผู้กล่าวถ้อยคำในการประชุม
 สภาที่มีการถ่ายทอดทางวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์ หากถ้อยคำที่กล่าวใน
 ที่ประชุมในปรากฏนอกบริเวณรัฐสภาและกล่าวถ้อยคำนั้นมีลักษณะ เป็นความผิด
 ทางอาญา หรือละเมิดสิทธิในทางแพ่งต่อบุคคลอื่น

มาตรา 126 เอกสิทธิ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา 125 วรรคหนึ่ง ย่อม
 คุ้มครองไปถึงผู้พิมพ์ และผู้โฆษณารายงานการประชุมตามข้อบังคับของรัฐสภา
 วุฒิสภา หรือสภาผู้แทนราษฎร แล้วแต่กรณีและผู้ใดละเมิดไปถึงบุคคลซึ่งประชาชนใน
 ที่ประชุมอนุญาตให้แถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมตลอดจน
 ผู้ดำเนินการถ่ายทอดการประชุมสภาทางวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์ก็ได้
 รับอนุญาตจากประธานแห่งสภานั้นด้วย

LIRT

มาตรา 127 ภายในสามสิบวันนับแต่วันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน-
ราษฎร ให้มีการเรียกประชุมรัฐสภา เพื่อให้สมาชิกได้มาประชุม เป็นครั้งแรก

ในปีหนึ่งให้มีสมัยประชุมสามัญของรัฐสภาสองสมัย

วันประชุมครั้งแรกตามวรรคหนึ่ง ให้ถือเป็นวันเริ่มสมัยประชุมสามัญ
ประจำปีครั้งที่หนึ่ง ส่วนวัน เริ่มสมัยประชุมสามัญประจำปีครั้งที่สองของรัฐสภา
ให้สภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้กำหนด

ในสมัยประชุมสามัญประจำปีครั้งที่สองของรัฐสภา วุฒิสภาและสภา
ผู้แทนราษฎรจะพิจารณา เรื่องอื่นใดไม่ได้ นอกจากการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ
หรือการอนุมัติพระราชกำหนด เว้นแต่วุฒิสภาหรือสภาผู้แทนราษฎรจะพิจารณา
อนุมัติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่
ของแต่ละสภา ให้พิจารณา เรื่องอื่นโดยเฉพาะได้

มาตรา 128 สมัยประชุมสามัญของรัฐสภาสมัยหนึ่ง ๆ ให้มีกำหนด
เวลาเก้าสิบวัน แต่พระมหากษัตริย์จะโปรดเกล้าฯ ให้ขยายเวลาออกไปก็ได้

การปิดสมัยประชุมสามัญก่อนครบกำหนดเวลาเก้าสิบวัน จะกระทำ
ได้แต่โดยความเห็นชอบของรัฐสภา

มาตรา 129 พระมหากษัตริย์ทรงเรียกประชุมรัฐสภา ทรงเปิด
และปิดประชุม

พระมหากษัตริย์ จะเสด็จพระราชดำเนินมาทรงทำรัฐพิธีเปิดประชุม
สมัยประชุมสามัญประจำปีครั้งแรกตามมาตรา 127 วรรคหนึ่ง ด้วยพระองค์เอง
หรือจะโปรดเกล้าฯ ให้พระรัชทายาทซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้วหรือผู้ใดคนหนึ่ง เป็น
ผู้แทนพระองค์มาทำรัฐพิธีก็ได้

LIRT

มาตรา 130 เมื่อมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งรัฐพระมหากษัตริย์
จะทรง เรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญก็ได้

มาตรา 131 สมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิก
ของทั้งสองสภารวมกัน มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมด
เท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้นำความกราบบังคมทูล เพื่อมี
พระบรมราชโองการประกาศ เรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญได้
คำร้องขอดังกล่าวในวรรคหนึ่ง ให้ยื่นต่อประธานรัฐสภา
ให้ประธานรัฐสภานำความกราบบังคมทูลและลงนามรับสนองพระบรม
ราชโองการ

มาตรา 132 ภายใต้มงัดมาตรา 131 การเรียกประชุมการขอ
เวลาประชุม และการปิดประชุมรัฐสภา ให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา 133 ในระหว่างสมัยประชุม ห้ามมิให้จับหรือคุมขังหรือ
หมายเรียกตัวสมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไปทำการสอบสวนใน
ฐานะที่สมาชิกผู้นั้นเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญา เว้นแต่ในกรณีที่ได้รับอนุญาตจากสภา
ที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกหรือในกรณีที่จับในขณะกระทำคามผิด

ในกรณีที่มีการจับสมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในขณะ
กระทำคามผิด ให้รายงานไปยังประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกโดยด่วน
และประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกอาจสั่งให้ปล่อยผู้ถูกจับได้

มาตรา 134 ในกรณีที่มีการฟ้องร้องสมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในคดีอาญาไม่ว่าจะได้ฟ้องนอกหรือในสมัยประชุม ศาลจะพิจารณาคดีนั้นในระหว่างสมัยประชุมมิได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกหรือเป็นคดีอื่นเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่การพิจารณาคดีต้องไม่เป็นการขัดขวางต่อการทำงานที่สมาชิกรับนั้นจะมาประชุมสภา

การพิจารณาที่ศาลได้กระทำไปก่อนมีคำอ้างว่าจำเลยเป็นสมาชิกของสภาใดสภาหนึ่งย่อมเป็นอันใช้ได้

มาตรา 135 ถ้าสมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรถูกคุมขังในระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาคดีก่อนสมัยประชุม เมื่อถึงสมัยประชุมพนักงานสอบสวนหรือศาล แล้วแต่กรณีต้องปล่อยทันที ถ้าประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกได้ร้องขอ

คำสั่งปล่อยตามวรรคหนึ่ง ให้มีผลบังคับตั้งแต่วันสั่งปล่อยจนถึงสิ้นสุดท้ายแห่งสมัยประชุม

มาตรา 136 ในระหว่างที่สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุ หรือสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบจะมีการประชุมวุฒิสภามิได้ เว้นแต่เป็นการประชุมที่ให้วุฒิสภาทำหน้าที่รัฐสภาตามมาตรา 17 มาตรา 21 และมาตรา 177 โดยถือคะแนนเสียงจากจำนวนของสมาชิกวุฒิสภา

มาตรา 137 ร่างพระราชบัญญัติจะเสนอได้ก็แต่โดยคณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับทางการเงิน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะเสนอได้ก็ต่อเมื่อมีคำรับรองของนายกรัฐมนตรี

LIRT

การเสนอร่างพระราชบัญญัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จะกระทำ
ได้เมื่อพรรคการเมืองที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นสังกัดมีมติให้ เสนอได้ และ
ต้องมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองนั้นไม่น้อยกว่ายี่สิบคนรับรอง

ร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับการเงิน หมายความว่า ร่างพระราช-
บัญญัติว่าด้วยข้อความต่อไปนี้ทั้งหมดหรือแต่ข้อใดข้อหนึ่ง

(1) การตั้งขึ้นหรือยกเลิกหรือลดหรือเปลี่ยนแปลงภาษี หรือผ่อน
หรือวางระเบียบการบังคับเกี่ยวกับภาษีหรืออากร

(2) การจัดสรร รับ รักษาหรือจ่ายเงินแผ่นดิน หรือการโอน
งบประมาณรายจ่ายของแผ่นดิน

(3) การจัดตั้งหน่วยงานอันมีผลให้ต้องมีงบประมาณรายจ่ายเพิ่มขึ้น

(4) การกู้เงิน หรือการค้ำประกันหรือการใช้เงินกู้

(5) เงินตรา

ในกรณีที่เป็นที่สงสัยว่า ร่างพระราชบัญญัติใด เป็นร่างพระราชบัญญัติ
ที่เกี่ยวกับการเงินที่จะต้องมีการรับรองของนายกรัฐมนตรีหรือไม่ ให้เป็นอำนาจ
ของประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้วินิจฉัย

มาตรา 138 ร่างพระราชบัญญัติใดที่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็น
ผู้เสนอและในชั้นรับหลักการไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับการเงิน แต่สภา
ผู้แทนราษฎรได้แก้ไขเพิ่มเติม และประธานสภาผู้แทนราษฎรเห็นว่า การแก้ไข
เพิ่มเติมนั้นทำให้มีลักษณะเป็น ร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับการเงิน ให้ประธาน
สภาผู้แทนราษฎรส่งร่างพิจารณาไว้ก่อน และส่งร่างพระราชบัญญัตินั้น
ไปให้นายกรัฐมนตรีรับรอง ในกรณีที่นายกรัฐมนตรีไม่ให้ความรับรอง ให้สภาผู้แทน-
ราษฎรดำเนินการแก้ไข เพื่อมิให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติ
ที่เกี่ยวกับการเงิน

LIART

มาตรา 139 ร่างพระราชบัญญัติให้เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรก่อน

มาตรา 140 ภายใต้บังคับมาตรา 146 เมื่อสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เสนอตามมาตรา 139 และลงมติเห็นชอบแล้ว ให้สภาผู้แทนราษฎรเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อวุฒิสภา วุฒิสภาต้องพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอนั้นให้เสร็จภายในหกสิบวัน แต่ถ้าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับทางการเงินต้องพิจารณาให้เสร็จภายในสามสิบวัน ทั้งนี้ เว้นแต่วุฒิสภาจะได้ลงมติให้ขยายเวลาออกไปเป็นกรณีพิเศษ ซึ่งต้องไม่เกินสามสิบวัน กำหนดวันดังกล่าวให้หมายถึงวันสมัยประชุมและให้เริ่มนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัตินั้นมาถึงวุฒิสภา

ระยะเวลาดังกล่าวในวรรคหนึ่งไม่ให้นับรวมระยะเวลาที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญตามมาตรา 143

ถ้าวุฒิสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติไม่เสร็จภายในกำหนดเวลาล่าวในวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าวุฒิสภาได้ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัตินั้น ในการที่สภาผู้แทนราษฎรเสนอร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับทางการเงินยังวุฒิสภาให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรแจ้งไปด้วยว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอนั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับทางการเงิน ค่าแจ้งของประธานสภาผู้แทนราษฎรให้ถือเป็นเด็ดขาด

ในกรณีที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรมิได้แจ้งไปว่า ร่างพระราชบัญญัติเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับทางการเงินให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับทางการเงิน

มาตรา 141 ภายใต้บังคับมาตรา 146 เมื่อวุฒิสภาได้พิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติเสร็จแล้ว

(1) ถ้าเห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎร ให้ดำเนินการต่อไปตาม
มาตรา 88

(2) ถ้าไม่เห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎร ให้ยับยั้งร่างพระราช
บัญญัตินั้นไว้ก่อนและส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นคืนไปยังสภาผู้แทนราษฎร

(3) ถ้าแก้ไขเพิ่มเติม ให้ส่งร่างพระราชบัญญัติตามที่แก้ไขเพิ่มเติม
นั้นไปยังสภาผู้แทนราษฎร ถ้าสภาผู้แทนราษฎรเห็นว่า เป็นการแก้ไขเพิ่มเติม
เล็กน้อยและเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติม ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา
88 ถ้าเป็นการอื่นให้แต่ละสภาตั้งบุคคลที่เป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกแห่งสภานั้น ๆ
มีจำนวนเท่ากันตามที่สภาผู้แทนราษฎรกำหนด ประกอบเป็นคณะกรรมการ
ร่วมกัน เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้น และให้คณะกรรมการร่วมกัน
รายงานและเสนอร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมการร่วมกันได้พิจารณาแล้วต่อ
สภาทั้งสองถ้าสภาทั้งสองต่างเห็นชอบด้วยร่างพระราชบัญญัติ ที่คณะกรรมการ
ร่วมกันได้พิจารณาแล้วให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา 88 ถ้าสภาใดสภาหนึ่ง
ไม่เห็นชอบด้วย ให้ยับยั้งร่างพระราชบัญญัตินั้นไว้ก่อน

คณะกรรมการร่วมกันอาจเรียกเอกสารจากบุคคลใด ๆ หรือ
เรียกบุคคลใด ๆ มาถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นในการพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติได้และเอกลักษณ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา 125 และมาตรา 126
นั้น ให้คุ้มครองถึงบุคคลผู้กระทำการที่ตามมาตรา ๑๕๖ ด้วย

การประชุมคณะกรรมการร่วมกัน ต้องมีกรรมการของสภา
ทั้งสองมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็น
องค์ประชุมและให้นำบทบัญญัติมาตรา 157 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

LIRT

มาตรา 142 ร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้ตามบทบัญญัติมาตรา 141 นั้นสภาผู้แทนราษฎรจะยกขึ้นพิจารณาใหม่ได้ต่อเมื่อเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันล่วงพ้นไปนับแต่วันที่วุฒิสภาส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นคืนไปยังสภาผู้แทนราษฎร สำหรับกรณีการยับยั้งตามมาตรา 141 (2) และนับแต่วันที่สภาใดสภาหนึ่งไม่เห็นชอบด้วยสำหรับกรณีการยับยั้งตามมาตรา 141 (3) ในกรณีเช่นว่านี้ สภาผู้แทนราษฎรลงมติยืนยันร่างเดิมหรือร่างที่คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา และให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา 88

ถ้าร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงินสภาผู้แทนราษฎรอาจกร่างพระราชบัญญัตินั้นขึ้นพิจารณาใหม่ได้ทันที ในกรณีเช่นว่านี้ถ้าสภาผู้แทนราษฎร ลงมติยืนยันร่างเดิมหรือร่างที่คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรแล้วให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้น เป็นอันได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาของรัฐสภาและให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา 88

มาตรา 143 ในระหว่างที่มีการยับยั้งร่างพระราชบัญญัติใดตามบทบัญญัติมาตรา 141 คณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะเสนอร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกัน หรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้มิได้

ในกรณีที่วุฒิสภาหรือสภาผู้แทนราษฎร เห็นว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอ หรือส่งให้พิจารณานั้น เป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกัน กับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้ ให้ประธานวุฒิสภาหรือประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัย ถ้าคณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้ ให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นตกไป

มาตรา 144 ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุ หรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎรบรรดาร่างพระราชบัญญัติที่รัฐสภายังมิได้ให้ความเห็นชอบ หรือที่พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วย หรือเมื่อพ้นเก้าสิบวันแล้วมิได้พระราชทานคืนมา ให้เป็นอันตกไป

มาตรา 145 งบประมาณรายจ่ายของแผ่นดินให้ทำเป็นพระราชบัญญัติ ถ้าพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณออกไม่ทันปีงบประมาณให้ใช้กฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายในปีงบประมาณปีก่อนนั้นไปพลาง

มาตรา 146 ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย สภาผู้แทนราษฎรจะต้องพิจารณาให้เสร็จภายในเก้าสิบนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมาถึงสภาผู้แทนราษฎร

ถ้าสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นไม่เสร็จภายในกำหนดเวลาที่กล่าวในวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าสภาผู้แทนราษฎรได้ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัตินั้นและให้เสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ต่อวุฒิสภา

ในการพิจารณาของวุฒิสภา วุฒิสภาจะต้องให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัตินั้นมาถึงวุฒิสภาโดยจะแก้ไขเพิ่มเติมใด ๆ มิได้ถ้าพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าวุฒิสภาได้ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัตินั้นในกรณีเช่นนี้และในกรณีที่วุฒิสภาให้ความเห็นชอบให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา 88

ถ้าร่างพระราชบัญญัตินี้ตั้งกล่าววุฒิสภาไม่เห็นชอบด้วย ให้หน้าบทบัญญัติมาตรา 142 วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอัตโนมัติ

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมและร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะแปรญัตติเพิ่มเติมรายการหรือจำนวนในรายการใดมิได้ แต่อาจแปรญัตติได้ในทางลดหรือตัดทอนรายจ่ายที่มีในรายจ่ายตามข้อผูกพันอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (1) เงินสงฆ์ที่ดินเงินกู้
- (2) ดอกเบี้ยเงินกู้
- (3) เงินที่กำหนดให้จ่ายตามกฎหมาย

มาตรา 147 การจ่ายเงินแผ่นดิน จะกระทำได้เฉพาะที่ได้อนุญาตไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณหรือกฎหมายเกี่ยวกับการโอนงบประมาณ หรือกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง เว้นแต่ในกรณีจำเป็นรีบด่วนจะจ่ายไปก่อนก็ได้ แต่ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ ในกรณีเช่นนี้ต้องตั้งงบประมาณรายจ่ายชดเชยในพระราช-

LIRT

บัญญัติโอนงบประมาณรายจ่ายหรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณถัดไป

มาตรา 148 วุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร มีอำนาจควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา 149 สมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกคนมีสิทธิตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีในเรื่องใดเกี่ยวกับงานในหน้าที่ได้ แต่รัฐมนตรีย่อมมีสิทธิที่จะไม่ตอบ เมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่าเรื่องนั้นยังไม่ควรเปิดเผย เพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน

การตอบกระทู้ถามตามวรรคหนึ่ง ให้ตอบในราชกิจจานุเบกษา เว้นแต่เป็นกระทู้ถามของผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร หรือเป็นกระทู้ถามที่ประธานวุฒิสภาหรือประธานสภาผู้แทนราษฎร แล้วแต่กรณี เห็นว่าเป็นกรณีเร่งด่วน หรือเป็นประโยชน์ต่อประชาชนเป็นส่วนใหญ่ หรือจะยังประโยชน์ให้เกิดแก่การบริหารราชการแผ่นดินจะกำหนดให้ตอบในที่ประชุมแห่งสภานั้น ๆ ก็ได้

มาตรา 150 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร มีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลหรือทั้งคณะ

เมื่อการเปิดอภิปรายทั่วไปสิ้นสุดลง โดยมีใช้ด้วยมติให้ผ่านระเบียบวาระเปิดอภิปรายนั้นไป ให้สภาผู้แทนราษฎรลงมติไว้วางใจหรือไม่ไว้วางใจการลงมติในกรณีเช่นว่านี้ให้กระทำในวัดถัดจากวันที่การอภิปรายสิ้นสุด มติไม่ไว้วางใจต้องมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร

LIRT

ในการที่มีมติไม่ไว้วางใจมีคะแนนเสียงไม่มากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายนั้น เป็นอันหมดสิทธิที่จะเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลหรือทั้งคณะอีกตลอดสมัยประชุมนี้

มาตรา 151 สมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา มีสมาชิกเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นในปัญหาอันเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน

ในการเปิดอภิปรายทั่วไปตามวรรคหนึ่ง วุฒิสภาจะลงมติในปัญหาที่อภิปรายมิได้

มาตรา 152 การประชุมวุฒิสภา การประชุมสภาผู้แทนราษฎรและการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ย่อมเป็นการเปิดเผยตามลักษณะที่กำหนดไว้ในข้อบังคับการประชุมแต่ละสภา แต่ถ้าหากคณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกของแต่ละสภาหรือสมาชิกของทั้งสองสภาร่วมกันมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา หรือของจำนวนสมาชิกของทั้งสองสภาเท่าที่มีอยู่ร่วมกัน แล้วแต่กรณีร้องขอให้ประชุมลับก็ให้ประชุมลับ

มาตรา 153 วุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจเลือกสมาชิกของแต่ละสภาตั้งเป็นคณะกรรมการสามัญ และมีอำนาจเลือกบุคคลผู้เป็นสมาชิกหรือมิได้เป็นสมาชิกตั้งเป็นคณะกรรมการวิสามัญ เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

LIRT

ตามที่วุฒิสภาหรือสภาผู้แทนราษฎรมอบหมาย หรือกระทำกิจการใด ๆ ตามที่สภา
มอบหมายแล้วรายงานต่อสภาตามเวลาที่สภากำหนด คณะกรรมาธิการที่กล่าวนี้
อาจเรียกเอกสารจากบุคคลใด ๆ หรือเรียกบุคคลใด ๆ มาถลงข้อเท็จจริง
หรือแสดงความคิดเห็นในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ หรือกิจการที่กระทำ
อยู่นั้นได้

กิจการที่สภาจะมอบหมายให้คณะกรรมาธิการกระทำต้องเป็นกิจการ
ที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภา และต้องระบุโดยชัดแจ้งได้ในมติของสภาเป็นกรณี ๆ
ไป

เอกสารที่บัญญัติไว้ในมาตรา 125 และมาตรา 126 นั้น ให้คุ้มครอง
ถึงบุคคลผู้กระทำหน้าที่ตามมาตรานี้ด้วย

การตั้งกรรมาธิการสามัญของสภาผู้แทนราษฎรต้องมีจำนวนตามหรือ
ใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมือง
หรือกลุ่มพรรคการเมืองที่มีอยู่ในสภาผู้แทนราษฎร

ในระหว่างที่ยังไม่มีข้อบังคับการประชุมของสภาผู้แทนราษฎร ตาม
มาตรา 154 ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้กำหนดอัตราส่วนตามวรรคนี้

มาตรา 154 วุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจตราข้อบังคับ
การประชุมเกี่ยวกับการเลือกและการปฏิบัติหน้าที่ของประธานสภา รองประธาน
สภาและกรรมาธิการองค์ประชุมของคณะกรรมาธิการ วิธีการประชุม การเสนอ
และ พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ การเสนอผู้ตติ การปรึกษา การอภิปราย
การลงมติ การตั้งกระทู้ถาม การเปิดอภิปรายทั่วไป การรักษาระเบียบและ
ความเรียบร้อย และกิจการอื่นเพื่อดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

LIRT

- (9) การตกลงนโยบายตามมาตรา 165
- (10) การเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา 167
- (11) การให้ความเห็นชอบในการประกาศสงครามตามมาตรา 177
- (12) การให้ความเห็นชอบหนังสือสัญญาตามมาตรา 178
- (13) การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามมาตรา 211

มาตรา 157 ในการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ให้ใช้ข้อบังคับการประชุมของรัฐสภา ในระหว่างที่ยังไม่มีข้อบังคับการประชุมของรัฐสภาให้ใช้ข้อบังคับของวุฒิสภาโดยอนุโลมไปพลางก่อน

มาตรา 158 ในการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ให้นำบทที่ใช้แก่สภาทั้งสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม เว้นแต่ในเรื่องการตั้งคณะกรรมการการมาชิกการที่ตั้งจากผู้ที่เป็นสมาชิกของแต่ละสภาจะต้องมีจำนวนตาม หรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกของแต่ละสภา

หมวด 7

คณะรัฐมนตรี

มาตรา 159 พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีคนหนึ่งและรัฐมนตรีอื่นอีกไม่เกินสี่สิบแปดคนประกอบเป็นคณะรัฐมนตรี มีหน้าที่บริหารราชการแผ่นดิน

ให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี

LIRT

มาตรา 155 ถ้าสมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีจำนวน ไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบ ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภาเห็นว่า ข้อบังคับแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกหรือข้อบังคับการรัฐสภาในเรื่องใดขัดหรือแย้ง ต่อรัฐธรรมนูญนี้ให้เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณา เมื่อ คณะตุลาการรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยแล้ว ให้แจ้งไปยังประธานแห่งสภาที่เป็นผู้ตรา ข้อบังคับนั้นทราบเพื่อดำเนินการต่อไป

ส่วนที่ 5

การประชุมร่วมกันของรัฐสภา

มาตรา 156 ในกรณีต่อไปนี้ ให้รัฐสภาประชุมร่วมกัน

- (1) การให้ความเห็นชอบในการตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ตามมาตรา 17
- (2) การปฏิญาณตนของผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อรัฐสภาตาม มาตรา 19
- (3) การรับทราบการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเพื่อรับว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช 2467 ตามมาตรา 20
- (4) การรับทราบ หรือให้ความเห็นชอบในการสืบราชสมบัติตาม มาตรา 21
- (5) การปรึกษาร่างพระราชบัญญัติใหม่ตามมาตรา 89
- (6) การให้ความเห็นชอบในการปิดสมัยประชุมตามมาตรา 128
- (7) การเปิดประชุมรัฐสภาตามมาตรา 129
- (8) การร่างข้อบังคับตามมาตรา 157

LIART

มาตรา 160 ก่อนเข้ารับหน้าที่ รัฐมนตรีต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ ด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้

"ข้าพระพุทธเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอถวายสัตย์ปฏิญาณว่า ข้าพระพุทธเจ้า จะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและเที่ยงธรรมเพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน ทั้งจะรักษารักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ"

มาตรา 161 รัฐมนตรีต้องมีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

- (1) คุณสมบัติสำหรับผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา 105 (1)
- (2) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบปีบริบูรณ์
- (3) ลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 107 (1) (2) (3) (4) (7) (8) (11) หรือ (12)
- (4) ไม่เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไปโดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงห้าปีก่อนได้รับแต่งตั้ง เว้นแต่ในกรณีอื่นได้กระทำโดยประมาท

มาตรา 162 รัฐมนตรีจะเป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำมิได้ เว้นแต่เป็นข้าราชการการเมือง

มาตรา 163 รัฐมนตรีจะดำรงตำแหน่งหรือกระทำการใด ๆ ที่มีลักษณะขัดกับการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐมนตรีหรือที่ห้ามไว้มิให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไต่สวนหรือกระทำตามที่บัญญัติในมาตรา 108 มิได้ เว้นแต่ตำแหน่งที่ต้องดำรงตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายและจะเป็นผู้จัดการ กรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทนหรือลูกจ้าง

LIRT

ของบุคคล ห้างหุ้นส่วน บริษัทหรือองค์การใด ๆ ที่ดำเนินธุรกิจเพื่อค้ากำไรมิได้
ด้วย

มาตรา 164 รัฐมนตรีหรือผู้มีสิทธิเข้าประชุม และแถลงข้อเท็จจริง
หรือแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมสภาซึ่งตนมิได้เป็นสมาชิกแต่ไม่มีสิทธิออกเสียง
ลงคะแนน

เอกลักษณ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา 125 และมาตรา 126 ให้นำมาใช้
บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 165 คณะรัฐมนตรีที่จะเข้าบริหารราชการแผ่นดินต้องแถลง
นโยบายต่อรัฐสภาโดยไม่มีแถลงมติความไว้วางใจ

มาตรา 166 ในการบริหารราชการแผ่นดินรัฐมนตรีต้องดำเนินการ
ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ กฎหมายและนโยบายที่ได้แถลงไว้ตามมาตรา 165
และต้องรับผิดชอบต่อสภาผู้แทนราษฎรในหน้าที่ของตน รวมทั้งต้องรับผิดชอบต่อ
ร่วมกันต่อวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรในนโยบายทั่วไปของคณะรัฐมนตรี

มาตรา 167 ถ้ามีปัญหาเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินที่
คณะรัฐมนตรีเห็นสมควรจะฟังความคิดเห็นของสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎร นายกรัฐมนตรีจะแจ้งไปยังประธานรัฐสภาขอให้มีการเปิดอภิปรายทั่วไป
ในที่ประชุมรัฐสภาก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ รัฐสภาจะลงมติในปัญหาที่อภิปรายมิได้

มาตรา 168 รัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (1) สภาผู้แทนราษฎรลงมติไม่ไว้วางใจตามมาตรา 150
- (2) สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุ หรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร
- (3) คณะรัฐมนตรีลาออก
- (4) ความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีสิ้นสุดลงตามมาตรา 169

คณะรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่ง ต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่

มาตรา 169 ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัว เมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 161
- (4) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก
- (5) สภาผู้แทนราษฎรลงมติไม่ไว้วางใจตามมาตรา 150
- (6) กระทำการอื่นต้องห้ามตามมาตรา 163
- (7) มีพระบรมราชโองการตามมาตรา 171

ให้นำบทบัญญัติมาตรา 91 มาตรา 92 และมาตรา 93 มาใช้บังคับแก่การสิ้นสุดของความเป็นรัฐมนตรีตาม (2) (3) (4) หรือ (6)

มาตรา 170 ในกรณีที่นายกรัฐมนตรีสงสัยว่าความเป็นรัฐมนตรีของรัฐมนตรีใดสิ้นสุดลงตามมาตรา 169 (2) (3) (4) หรือ (6) หรือไม่ จะขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ให้นำบทบัญญัติมาตรา 91 วรรคสามและมาตรา 93 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

LIRT

มาตรา 171 พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการให้ รัฐมนตรีพ้นจากความเป็นรัฐมนตรี ตามที่นายกรัฐมนตรีถวายคำแนะนำ

มาตรา 172 ในกรณีเพื่อประโยชน์ในอันที่จะรักษาความปลอดภัย ของประเทศหรือความปลอดภัยสาธารณะ หรือความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของ ประเทศ หรือป้องกันภัยพิบัติสาธารณะพระมหากษัตริย์จะทรงตราพระราชกำหนด ให้ใช้บังคับดัง เช่นพระราชบัญญัติก็ได้

การตราพระราชกำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำได้เฉพาะเมื่อคณะ รัฐมนตรีเห็นว่าเป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนอันมิอาจจะหลีกเลี่ยงได้

ในการประชุมรัฐสภาคราวต่อไปให้คณะรัฐมนตรี เสนอพระราชกำหนด นั้นต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณาโดยไม่ชักช้า ถ้าอยู่นอกสมัยประชุมและการรอการเปิด สมัยประชุมสามัญจะเป็นการชักช้า คณะรัฐมนตรีต้องดำเนินการให้มีการเรียก ประชุมรัฐสภาสามัญวิสามัญเพื่อพิจารณาอนุมัติหรือไม่อนุมัติพระราชกำหนดโดยเร็ว ถ้าสภาผู้แทนราษฎรไม่อนุมัติ หรือสภาผู้แทนราษฎรอนุมัติแต่วุฒิสภาไม่อนุมัติ และสภาผู้แทนราษฎรยื่นอันการอนุมัติด้วยคะแนนเสียงไม่มากกว่ากึ่งหนึ่งของ จำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร ให้พระราชกำหนดนั้นตกไป แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ได้เป็นไปในระหว่างที่ใช้พระราชกำหนดนั้น

หากพระราชกำหนดตามวรรคหนึ่งมีผลเป็นการแก้ไขเพิ่มเติม หรือ ยกเลิกบทบัญญัติแห่งกฎหมายใด และพระราชกำหนดนั้นต้องตกไปตามวรรคสาม ให้บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีอยู่ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกมีผลใช้บังคับต่อไป นับแต่วันที่การไม่อนุมัติพระราชกำหนดนั้นมีผล

ถ้าวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรอนุมัติพระราชกำหนดนั้นหรือถ้าวุฒิสภาไม่อนุมัติและสภาผู้แทนราษฎรยืนยันการอนุมัติด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร ให้พระราชกำหนดนั้นมีผลใช้บังคับเป็นพระราชบัญญัติต่อไป

การอนุมัติหรือไม่อนุมัติพระราชกำหนด ให้นายกรัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในกรณีไม่อนุมัติ ให้มีผลตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การพิจารณาพระราชกำหนดของวุฒิสภาและของสภาผู้แทนราษฎรในกรณียืนยันการอนุมัติพระราชกำหนด จะต้องกระทำในโอกาสแรกที่มีการประชุมสภานั้น ๆ

มาตรา 173 ก่อนที่วุฒิสภาหรือสภาผู้แทนราษฎรจะได้อนุมัติพระราชกำหนดใดตามมาตรา 172 วรรคสาม สมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา มีสิทธิเข้าชื่อเสนอความเห็นต่อประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกว่าพระราชกำหนดนั้นไม่เป็นไปตามมาตรา 172 วรรคหนึ่งและให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับความคิดเห็นดังกล่าว ส่งความเห็นนั้นไปยังคณะกรรมการรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย เมื่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย เมื่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยแล้ว ให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญแจ้งคำวินิจฉัยนั้นไปยังประธานแห่งสภาที่ส่งความเห็นนั้นมา

เมื่อประธานวุฒิสภาหรือประธานสภาผู้แทนราษฎรได้รับความเห็นของสมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้รอการพิจารณาพระราชกำหนดนั้นไว้ก่อนจนกว่าจะได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่ง

LIRT

ในกรณีที่คณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า พระราชกำหนดใดไม่เป็นไปตามมาตรา 172 วรรคหนึ่ง ให้พระราชกำหนดนั้นไม่มีผลบังคับมาแต่ต้น คำวินิจฉัยของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญว่าพระราชกำหนดใดไม่เป็นไปตามมาตรา 172 วรรคหนึ่ง ต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนตุลาการรัฐธรรมนูญทั้งหมด

มาตรา 174 ในระหว่างสมัยประชุมถ้ามีความจำเป็นต้องมีกฎหมายเกี่ยวกับการภาษีอากรหรือเงินตราซึ่งจะต้องได้รับการพิจารณาโดยด่วนและลับเพื่อรักษาประโยชน์ของแผ่นดิน พระมหากษัตริย์จะทรงตามพระราชกำหนดให้ใช้บังคับดังเช่นพระราชบัญญัติก็ได้

พระราชกำหนดที่ได้ตราขึ้นตามวรรคหนึ่ง จะต้องนำเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรภายในสามวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา และให้นำบทบัญญัติมาตรา 172 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 175 พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการตราพระราชกฤษฎีกาโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย

มาตรา 176 พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการประกาศใช้และเลิกใช้กฎอัยการศึก ตามลักษณะและวิธีการตามกฎหมายว่าด้วยกฎอัยการศึก

ในกรณีที่มีความจำเป็น ต้องประกาศใช้กฎอัยการศึก เฉพาะแห่งเป็นการรีบด่วนเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารย่อมกระทำได้ตามกฎหมายว่าด้วยกฎอัยการศึก

LIRT

มาตรา 177 พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการประกาศสงครามเมื่อได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา

มติให้ความเห็นชอบของรัฐสภาต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา

ในระหว่างที่สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุ หรือสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบในวุฒิสภากำหน้าที่รัฐสภาในการให้ความเห็นชอบตามวรรคหนึ่ง และการลงมติต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

มาตรา 178 พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการทำหนังสือสัญญาสันติภาพ สัญญาสงบศึก และสัญญาอื่นกับนานาประเทศหรือกับองค์การระหว่างประเทศ

หนังสือสัญญาใดมีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทย หรือเขตอำนาจแห่งรัฐหรือจะต้องออกพระราชบัญญัติ เพื่อให้การเป็นไปตามสัญญา ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา

มาตรา 179 พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการพระราชทานอภัยโทษ

มาตรา 180 พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการถอดถอนฐานันดรศักดิ์และเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์

มาตรา 181 พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งและให้ข้าราชการฝ่ายทหารและพลเรือนตำแหน่งปลัดกระทรวง อธิบดีและเทียบเท่าพ้นจากตำแหน่ง

LIART

มาตรา 182 ภายใต้งบตั้งงบประมาณ 181 การกำหนดคุณสมบัติ การบรรจุ การแต่งตั้ง การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนเงินเดือน การลงโทษ และการออกจากราชการของข้าราชการ ให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา 183 ข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำและมีข้าราชการการเมืองจะเป็นข้าราชการเมืองมิได้

มาตรา 184 เงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่น ขององคมนตรี ประธานและรองประธานวุฒิสภา ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตุลาการรัฐธรรมนูญที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา 185 บทกฎหมาย พระราชหัตถเลขา และ พระบรมราชโองการใด ๆ อันเกี่ยวกับราชการแผ่นดิน ต้องมีรัฐมนตรีลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญ

หมวด 8

ศาล

มาตรา 186 การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจของศาล ซึ่งต้องดำเนินการตามกฎหมายและในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

มาตรา 187 บรรดาศาลทั้งหลายจะต้องขึ้นได้ก็แต่โดยพระราชบัญญัติ

มาตรา 188 การตั้งศาลชั้นใหม่เพื่อพิจารณาพิพากษาคดีใดคดีหนึ่งหรือคดีที่มีข้อหาฐานใดฐานหนึ่งโดยเฉพาะแทนศาลที่มีอยู่ตามกฎหมายสำหรับพิจารณาพิพากษาคดีนั้น จะกระทำมิได้

มาตรา 189 การบัญญัติกฎหมายให้มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาล หรือวิธีพิจารณาเพื่อใช้แก่คดีใดคดีหนึ่งโดยเฉพาะ จะกระทำมิได้

มาตรา 190 ผู้พิพากษาและตุลาการมีอิสระในการพิจารณาพิพากษารรคดีให้เป็นไปตามกฎหมาย

มาตรา 191 ผู้พิพากษาและตุลาการจะเป็นข้าราชการการเมืองมิได้

มาตรา 192 พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ผู้พิพากษาในศาลยุติธรรมพ้นจากตำแหน่ง

ก่อนเข้ารับหน้าที่ครั้งแรก ผู้พิพากษาต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ด้วยถ้อยคำที่คณะกรรมการตุลาการตามกฎหมาย ว่าด้วยระเบียบราชการฝ่ายตุลาการกำหนด

มาตรา 193 การแต่งตั้ง และการให้ผู้พิพากษาในศาลยุติธรรม
พ้นจากตำแหน่ง ต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการตุลาการตามกฎหมาย
ว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการก่อน แล้วจึงนำความกราบบังคมทูล

การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนเงินเดือน และการลงโทษผู้พิพากษา
ในศาลยุติธรรม ต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการตุลาการตามกฎหมาย
ว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ

มาตรา 194 ศาลทหารมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตามที่กฎหมาย
บัญญัติ

การแต่งตั้งและการให้ตุลาการศาลทหารพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไป
ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 195 ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล
ยุติธรรมกับศาลอื่น หรือระหว่างศาลอื่นด้วยกัน ให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญเป็นผู้
วินิจฉัย

หมวด 9

การปกครองท้องถิ่น

มาตรา 196 การจัดการปกครองท้องถิ่นต้องเป็นไปตามหลักแห่ง
การปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามบทบัญญัติ
แห่งกฎหมาย

LIRT

การควบคุมหรือกำกับดูแลการปกครองท้องถิ่นต้องทำเท่าที่จำเป็นเพื่อ
การคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น หรือประโยชน์ของประเทศเป็น
ส่วนรวม

มาตรา 197 การจัดระเบียบการปกครองท้องถิ่น ให้มีสภาท้องถิ่น
และคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือมีรูปแบบอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 198 สมาชิกสภาท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งเป็นหลัก
การแต่งตั้งสมาชิกจะกระทำได้เฉพาะในกรณีที่จำเป็นตามกฎหมาย
และต้องมีจำนวนน้อยกว่าสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้ง

การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น ให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนน
โดยตรงและลับ

มาตรา 199 คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ให้มาจาก
การเลือกตั้งเป็นหลัก การแต่งตั้งคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นจะ
กระทำได้เฉพาะในกรณีที่จำเป็นตามกฎหมาย

หมวด 10

ตุลาการรัฐธรรมนูญ

มาตรา 200 คณะตุลาการรัฐธรรมนูญประกอบด้วยประธานรัฐสภา
ประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานศาลฎีกา อัยการสูงสุด และผู้ทรงคุณวุฒิสาขา

LIRT

นิติศาสตร์หรือสาขาวิชาศาสตร์อีกหกคนซึ่งวุฒิสภา และสภาผู้แทนราษฎรแต่งตั้ง
สภาละสามคน

ประธานรัฐสภา เป็นประธานตุลาการรัฐธรรมนูญ

ในระหว่างที่สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุหรือสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ ให้
ตุลาการรัฐธรรมนูญโดยตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง ประกอบด้วยประธานรัฐสภา
ประธานศาลฎีกา และอัยการสูงสุด

มาตรา 201 ตุลาการรัฐธรรมนูญซึ่งวุฒิสภา และสภาผู้แทนราษฎร
แต่งตั้งจะเป็นสมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาท้องถิ่น
ผู้บริหารท้องถิ่น ข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งเงินเดือนประจำ พนักงานรัฐวิสาหกิจ
หรือพนักงานส่วนท้องถิ่นมิได้

มาตรา 202 ตุลาการรัฐธรรมนูญซึ่งวุฒิสภา หรือสภาผู้แทนราษฎร
แต่งตั้งมีวาระการดำรงตำแหน่งสี่ปี แต่อาจได้รับแต่งตั้งใหม่ได้

ตุลาการรัฐธรรมนูญซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ต้องปฏิบัติหน้าที่ไป
จนกว่าจะมีการแต่งตั้งตุลาการรัฐธรรมนูญใหม่

มาตรา 203 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ตุลาการ
รัฐธรรมนูญซึ่งวุฒิสภาหรือสภาผู้แทนราษฎรแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 201
- (4) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก

LIRT

มาตรา 204 ถ้าตำแหน่งตุลาการรัฐธรรมนูญซึ่งวุฒิสภาหรือสภาผู้แทนราษฎรแต่งตั้งว่างลงเพราะเหตุอื่นใด นอกจากถึงคราวออกตามวาระ ให้วุฒิสภาหรือสภาผู้แทนราษฎรแล้วแต่กรณี แต่งตั้งตุลาการรัฐธรรมนูญสำหรับตำแหน่งที่ว่างลงภายในสามสิบวัน

กำหนดวันดังกล่าวในวรรคหนึ่งให้หมายถึงวันในสมัยประชุม

ในระหว่างที่ยังมิได้มีการแต่งตั้งตุลาการรัฐธรรมนูญ ตามวรรคหนึ่งให้ตุลาการรัฐธรรมนูญที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้

มาตรา 205 เมื่อร่างพระราชบัญญัติใดได้รับความเห็นชอบของวุฒิสภาแล้วก่อนที่นายกรัฐมนตรีจะนำร่างพระราชบัญญัตินั้นขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยตามมาตรา 88

(1) หากสมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกของทั้งสองสภา รวมกัน มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมด ทำท่ามีอยู่ของทั้งสองสภา เห็นว่าร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมีข้อความขัด หรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ หรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ให้เสนอความเห็นต่อประธานวุฒิสภา ประธานวุฒิสภา หรือประธานสภาผู้แทนราษฎรแล้วแต่กรณี แล้วให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับความเห็นดังกล่าวส่งความเห็นนั้นไปยังคณะตุลาการรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย แล้วแจ้งให้นายกรัฐมนตรีทราบ

(2) หากนายกรัฐมนตรีเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมีความขัด หรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ หรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ให้ส่งความเห็นเช่นว่านั้นไปยังคณะตุลาการรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย แล้วแจ้งให้ประธานวุฒิสภาและประธานสภาผู้แทนราษฎรทราบ

LIRT

ในระหว่างที่คณะกรรมการรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ให้นายกรัฐมนตรี
ระงับการดำเนินการ เพื่อประกาศใช้ร่างพระราชบัญญัติ ตามารตหนึ่งจนกว่าจะมี
คำวินิจฉัยของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ ถ้าคณะกรรมการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า
ร่างพระราชบัญญัตินี้มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือตราขึ้นโดย
ไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญให้ร่างพระราชบัญญัตินั้น เป็นอันตกไป

มาตรา 206 ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด
ถ้าศาลเห็นเอง หรือรู้ความขัดแย้งโดยศาล เห็นว่ามีเหตุผลอันสมควรว่าบทบัญญัติ
แห่งกฎหมายนั้นขัดด้วยบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว
แล้วส่งความเห็น เช่นว่านั้นตามทางการ เพื่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญจะได้
พิจารณาวินิจฉัย

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญให้ใช้ได้โดยคดีทั้งปวง แต่ไม่
กระทบกระเทือนคำพิพากษาของศาลอันถึงที่สุดแล้ว

มาตรา 207 ในกรณีที่คณะรัฐมนตรี รัฐสภา วุฒิสภา หรือสภา
ผู้แทนราษฎรมีมติว่ากรณีมีปัญหาที่จะต้องตีความรัฐธรรมนูญ ให้นายกรัฐมนตรี
ประธานรัฐสภา ประธานวุฒิสภา หรือประธานสภาผู้แทนราษฎร แล้วแต่กรณี
ส่งเรื่องให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย

มาตรา 208 การประชุมคณะกรรมการรัฐธรรมนูญต้องมีตุลาการ
รัฐธรรมนูญมาประชุมไม่น้อยกว่าห้าคน จึงจะเป็นองค์ประชุม

มติของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น
ในรัฐธรรมนูญนี้

LIRT

มาตรา 209 คำวินิจฉัยของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ให้ถือเป็นที่
เด็ดขาดและให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 210 วิธีการพิจารณาของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญให้เป็นไป
ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

หมวด 11

การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

มาตรา 211 การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ จะกระทำได้ก็แต่โดย
หลักเกณฑ์และวิธีการ ดังต่อไปนี้

(1) ผู้ติขอแก้ไขเพิ่มเติมต้องมาจากคณะรัฐมนตรี หรือจากสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎรมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มี
อยู่ของสภาผู้แทนราษฎรหรือจากสมาชิกวุฒิสภา และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมี
จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะเสนอหรือร่วมเสนอผู้ติตั้งกล่าวได้เมื่อพรรคการเมือง
ที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นสังกัดมีมติให้เสนอได้

(2) ผู้ติขอแก้ไขเพิ่มเติม ต้องเสนอเป็นร่างรัฐธรรมนูญแก้ไข
เพิ่มเติมและให้รัฐสภาพิจารณาเป็นสามวาระ

(3) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่หนึ่งขึ้นรับหลักการ ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการแก้ไขเพิ่มเติมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา

(4) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สอง ขึ้นพิจารณาเรื่องลำดับมาตราให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมาท

(5) เมื่อการพิจารณาวาระที่สองเสร็จสิ้นแล้วให้รอไว้สิบห้าวัน เมื่อพ้นกำหนดนี้แล้ว ให้รัฐสภาพิจารณาวาระที่สามต่อไป

(6) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สามขึ้นสุดท้าย ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการที่จะให้ออกใช้เป็นรัฐธรรมนูญมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา

(7) เมื่อการลงมติได้เป็นไปตามที่กล่าวแล้ว ให้นำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย และให้นำบทบัญญัติมาตรา 88 และมาตรา 89 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

บทเฉพาะกาล

มาตรา 212 นับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ จนถึงวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา 218 ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 ทำหน้าที่รัฐสภาตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ แต่สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติจะเสนอร่างพระราชบัญญัติตาม

LIRT

มาตรา 137 ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมตามมาตรา 211 ตั้งกระตุ้มตาม
มาตรา 149 หรือเข้าชื่อเสนอผู้ตัดข้อเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา 150 หรือ
มาตรา 151 มิได้

มิให้นำบทบัญญัติมาตรา 96 และมาตรา 108 มาใช้บังคับแก่สมาชิก
สภานิติบัญญัติแห่งชาติตามมาตราหนึ่ง

มาตรา 213 ให้นำบทบัญญัติมาตรา 125 มาตรา 126 มาตรา
133 มาตรา 134 และมาตรา 135 มาใช้บังคับแก่สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
ตามมาตรา 212 ด้วยโดยชอบุลม

มาตรา 214 ให้คณะองคมนตรีที่ดำรงตำแหน่งอยู่ก่อนวันประกาศ
ใช้รัฐธรรมนูญนี้ เป็นคณะองคมนตรีตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา 215 ให้คณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ก่อน
วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ เป็นคณะรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญนี้ และมีให้นำบทบัญญัติ
มาตรา 162 และมาตรา 163 มาใช้บังคับแก่การดำรงตำแหน่งของรัฐมนตรี
ตามมาตรานี้

เมื่อได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา 218 แล้ว
ให้คณะรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่งพ้นจากตำแหน่ง แต่ต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติ
หน้าที่ไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่

มิให้นำบทบัญญัติมาตรา 183 และมาตรา 191 มาใช้บังคับแก่
ข้าราชการซึ่งดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมืองอยู่ก่อนวันที่คณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้น
ใหม่จะเข้ารับหน้าที่

LIRT

มาตรา 216 เมื่อใช้รัฐธรรมนูญแล้ว ให้บทบัญญัติมาตรา 7 ของ
 พรรคนิติกรปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช 2534 ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไป
 จนกว่าจะได้มีการแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภาตามมาตรา 217 และให้บทบัญญัติ
 มาตรา 18 มาตรา 19 มาตรา 20 มาตรา 21 มาตรา 22 และมาตรา 23
 ของพรรคนิติกรปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช 2534 ยังคงมีผลใช้บังคับ
 ต่อไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่

มาตรา 217 ในวาระเริ่มแรก พระมหากษัตริย์จะได้ทรงแต่งตั้ง
 บุคคลผู้มีลักษณะตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 94 วรคหนึ่ง จำนวนตามมาตรา 94
 วรคสอง เป็นสมาชิกวุฒิสภาในวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตาม
 มาตรา 218

ให้ประธานสภารักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติเป็นผู้ลงนาม
 รับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภาตามวรรคหนึ่ง

ให้สมาชิกวุฒิสภาตามวรรคหนึ่งมีวาระอยู่ในตำแหน่งสี่ปี และใน
 ระหว่างเวลาดังกล่าวให้นำมาตรา 98 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 218 ให้ดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตาม
 บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ให้เสร็จสิ้นภายในหนึ่งร้อยสี่สิบวันนับแต่วันประกาศใช้
 รัฐธรรมนูญนี้

มาตรา 219 ในวาระเริ่มแรกเมื่อใช้รัฐธรรมนูญแล้ว นอกจาก
 กรณีที่บัญญัติไว้ในมาตรา 156 การดำเนินการดังต่อไปนี้ ให้กระทำในที่ประชุม
 ร่วมกันของรัฐสภาด้วย

(1) การเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา 150

(2) การพิจารณาพระราชกำหนดตามมาตรา 172 มาตรา 173

และมาตรา 174

ทั้งนี้ โดยให้สมาชิกวุฒิสภามีสิทธิเช่นเดียวกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่จะเข้าชื่อหรือร่วมเข้าชื่อในการขอเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา 150 ไม่ได้ และคำว่าสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาที่ระบุไว้ในมาตรา 150 วรรคสอง และวรรคสาม มาตรา 172 มาตรา 173 และมาตรา 174 ให้หมายถึงรัฐสภา

มาตรา 220 ในวาระเริ่มแรก ให้วุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร ดำเนินการแต่งตั้งตุลาการรัฐธรรมนูญตามมาตรา 200 ภายในสามสิบวันนับแต่วันเปิดสมัยประชุมสามัญของรัฐสภาครั้งแรกภายหลังการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา 218

มาตรา 221 เมื่อครบกำหนดสี่ปีนับแต่วันแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภาตาม มาตรา 217 แล้ว ให้ทบัตถุปฏิบัติแห่งมาตรา 217 และมาตรา 219 เป็นอันยกเลิก

มาตรา 222 บรรดาประกาศ หรือคำสั่งของคณะรักษาความสงบ เรียบร้อยแห่งชาติ หรือหัวหน้าคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ หรือ กฎหมายที่มีผลเป็นการแก้ไขหรือเพิ่มเติมประกาศ หรือคำสั่งของคณะรักษาความ สงบ เรียบร้อยแห่งชาติหรือหัวหน้าคณะรักษาความสงบ เรียบร้อยแห่งชาติที่ออกใช้ บังคับก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้หรือคำสั่งของนายกรัฐมนตรีหรือประธานสภา รักษาความสงบ เรียบร้อยแห่งชาติที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 27 แห่ง รัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช 2534 ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมิผลใช้

LIRT

บังคับในทางนิติบัญญัติ ทางบริหาร หรือทางตุลาการ บวรดาที่ยังมีผลใช้บังคับอยู่ จนถึงวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ให้มีผลใช้บังคับได้โดยชอบด้วยรัฐธรรมนูญต่อไป และถ้าประกาศ หรือคำสั่งดังกล่าวมีผลบังคับในทางนิติบัญญัติหรือในทางตุลาการ การยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลงประกาศหรือคำสั่งดังกล่าวให้ตราเป็นพระราชบัญญัติ การตราพระราชบัญญัติตามมาตรา^{นี้}ไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติงานของบุคคลหรือคณะบุคคลซึ่งได้กระทำไปตามประกาศหรือคำสั่งดังกล่าว และให้บุคคลหรือคณะบุคคลได้รับความคุ้มครองผู้ใดจะนำไปเป็นเหตุฟ้องร้องในทางใดมิได้

มาตรา 223 ในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดให้การกระทำใดต้องได้รับความยินยอมหรือเห็นชอบของรัฐสภา วุฒิสภา หรือสภาผู้แทนราษฎร เมื่อการนั้นได้รับความยินยอมหรือเห็นชอบของสภานิติบัญญัติแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช 2534 หรือตามมาตรา 216 ของรัฐธรรมนูญแล้ว ให้ถือว่ารัฐสภา วุฒิสภาหรือสภาผู้แทนราษฎร แล้วแต่กรณี ได้ให้ความยินยอมหรือเห็นชอบตามกฎหมายนั้นแล้ว

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ในการพิจารณาในวาระที่ 3 เป็นการประชุมเพื่อลงมติว่าจะให้
 ความเห็นชอบ ในการนำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นสู่การลงประชามติเพื่อ
 พระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยให้ประกาศใช้หรือไม่ และการพิจารณา
 ในวาระนี้ ไม่มีการอภิปรายตามข้อบังคับข้อ 109 การออกเสียงลงคะแนน
 ในวาระที่สาม ให้ใช้วิธีเรียกชื่อ และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการที่
 จะให้ประกาศใช้เป็นรัฐธรรมนูญไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมด
 ที่มีอยู่ในวันลงคะแนน จำนวนสมาชิกทั้งหมดที่มีอยู่ในวันลงคะแนน 288 ท่าน
 2 ใน 3 เท่ากับ 192 เสียง สำหรับการลงคะแนน ผมจะให้เลขาธิการ
 รัฐสภาเรียกชื่อท่านสมาชิกตามลำดับอักษร เมื่อเลขาธิการรัฐสภาเรียกชื่อท่าน
 สมาชิกท่านใด ขอให้ออกเสียงลงคะแนน โดยสมาชิกท่านใดเห็นชอบในการ
 ที่ให้ประกาศใช้เป็นรัฐธรรมนูญ ขอให้ออกเสียงว่า เห็นชอบ ส่วนท่านสมาชิก
 ที่ไม่เห็นชอบ ขอให้ออกเสียงว่า ไม่เห็นชอบ ท่านสมาชิกทั้งออกเสียง ขอให้
 ออกเสียงว่า ออกเสียง ในระหว่างการออกเสียงลงคะแนน ถ้ามีสมาชิก
 เข้ามาในที่ประชุมระหว่างการออกเสียงลงคะแนน เนื่องจากกรณีนี้เป็นการ
 นับคะแนนโดยเปิดเผย ท่านสมาชิกที่เข้ามาในระหว่างนั้น ก่อนที่จะลงคะแนน
 เสียง การนับคะแนนเสียงยังไม่เสร็จ ก็มีสิทธิที่จะออกเสียงลงคะแนนได้ ใน
 การออกเสียงลงคะแนน ก็จะต้องมีการตรวจนับคะแนน กระผมขอเชิญ
 สมาชิกผู้มีรายชื่อต่อไปนี้ กรุณาเสียสละเวลาเป็นกรรมการนับคะแนน
 1. นายนิสสัย เวชชาชีวะ 2. นายคณิศร ติวิวัฒน์ 3. นายพงษ์ศักดิ์ พงษ์วิเชียร
 4. คุณหญิงพัชรี ว่องไพฑูรย์ 5. คุณหญิงศศิมา ศรีวิกรม์ 6. นายเอกชัย
 เอกหาญกุลเชิญทั้ง 6 ท่านนะครับ ก่อนที่จะดำเนินการลงคะแนนเนื่องจาก
 ต้องมีองค์ประชุมที่แน่นอน ขอให้ท่านสมาชิกทั้งหลายที่ยังอยู่นอกห้องประชุม
 โปรดกรุณาเข้าห้องประชุมด้วย ขอให้ท่านเลขาธิการให้เจ้าหน้าที่ขององค์
 ประชุมของจำนวนสมาชิกที่มีอยู่ในห้องประชุมในวันนี้

LIRT

(เจ้าหน้าที่ได้นับจำนวนสมาชิกและเสนอผลต่อประธาน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : จำนวนสมาชิกที่อยู่ในที่ประชุมนี้
จำนวน 272 ท่าน จากจำนวนทั้งหมด 288 ท่าน เลขานุการดำเนินการครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลอากาศเอก กมล เดชะตุงคะ

พลอากาศเอก กมล เดชะตุงคะ : เห็นชอบ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายกรพจน์ อัครวินวิจิตร

นายกรพจน์ อัครวินวิจิตร : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายกฤตย์ รัตนรักษ์

(นายกฤตย์ รัตนรักษ์ ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลอากาศเอก กันต์ พิมานทิพย์

พลอากาศเอก กันต์ พิมานทิพย์ : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายเกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม

นายเกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม : เห็นชอบ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลอากาศเอก เกริกชัย หาดูสงคราม

พลอากาศเอก เกริกชัย หาดูสงคราม : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลอากาศเอก เกษตร โรจนนิล

พลอากาศเอก เกษตร โรจนนิล : เห็นชอบครับ

LIRT

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายเกษม จาติกวณิช

นายเกษม จาติกวณิช : เห็นชอบ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายเกษม ณรงค์เดช

นายเกษม ณรงค์เดช : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลอากาศเอก เกษม ทวีวัฒน์

พลอากาศเอก เกษม ทวีวัฒน์ : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลเอก เกษม ธรรมกุล

พลเอก เกษม ธรรมกุล : เห็นชอบ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายเกษม วัฒนชัย

นายเกษม วัฒนชัย : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลเรือโท เกาะหลัก เจริญฤทธิ์

พลเรือโท เกาะหลัก เจริญฤทธิ์ : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลอากาศตรี เกียรติศักดิ์ เทพกาญจนา

พลอากาศตรี เกียรติศักดิ์ เทพกาญจนา : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายโกเมน กัทภิรมย์

นายโกเมน กัทภิรมย์ : เห็นชอบครับ

LIRT

- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลเรือเอก โกสุม กมลนาวิน
พลเรือเอก โกสุม กมลนาวิน : เห็นชอบครับ
- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลโท ขจร งามวิวัฒน์
พลโท ขจร งามวิวัฒน์ : เห็นชอบ
- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายชุนทอง เทียงตรง
นายชุนทอง เทียงตรง : เห็นชอบครับ
- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลโท เขมม ไกรสรวัฒน์
พลโท เขมม ไกรสรวัฒน์ : เห็นชอบครับ
- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลเอก คำรณ ภาณุภาค
พลเอก คำรณ ภาณุภาค : เห็นชอบครับ
- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายเคร่ง สุวรรณวงศ์
นายเคร่ง สุวรรณวงศ์ : เห็นชอบครับ
- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายเคียง บุญเพิ่ม
นายเคียง บุญเพิ่ม : เห็นชอบ
- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลเอก งามพล นุตสถิตย์
พลเอก งามพล นุตสถิตย์ : เห็นชอบ

LIRT

- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลเอก จรัล กุลละวณิชย์
พลเอก จรัล กุลละวณิชย์ : เห็นชอบ
- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายจรัส สุวรรณเวลา
นายจรัส สุวรรณเวลา : เห็นชอบ
- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลโท จรินทร์ สว่างวรรณ
พลโท จรินทร์ สว่างวรรณ : เห็นชอบ
- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลเอก จรุง พูนสนอง
พลเอก จรุง พูนสนอง : เห็นชอบ
- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลอากาศเอก จรุง วุฒิกาญจน์
พลอากาศเอก จรุง วุฒิกาญจน์ : เห็นชอบ
- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายจิตวา กลิ่นสุนทร
นายจิตวา กลิ่นสุนทร : เห็นชอบครับ
- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลเอก จำลอง อุซุโคมล
พลเอก จำลอง อุซุโคมล : เห็นชอบ
- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายจิราสุภย์ วสุรัตน์
นายจิราสุภย์ วสุรัตน์ : เห็นชอบ

LIART

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลโท เจอ โพธิ์ศรีนาค

พลโท เจอ โพธิ์ศรีนาค : เห็นชอบ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลเรือโท ฉันท์ กลกิจโกวิท

พลเรือโท ฉันท์ กลกิจโกวิท : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลอากาศเอก เฉลย วรินทร์ราคม

พลอากาศเอก เฉลย วรินทร์ราคม : เห็นชอบ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลอากาศโท เฉลิม ประเสริฐศรี

พลอากาศโท เฉลิม ประเสริฐศรี : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลเอก ชัชชม กันหลง

พลเอก ชัชชม กันหลง : เห็นชอบ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลโท ชัยณรงค์ หนูนักดี

พลโท ชัยณรงค์ หนูนักดี : เห็นชอบ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลโท ชัยวุฒิ ศรีมาศ

พลโท ชัยวุฒิ ศรีมาศ : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลอากาศโท ชัยศาสตร์ ชำศรีอริรัตน์

พลอากาศโท ชัยศาสตร์ ชำศรีอริรัตน์ : เห็นชอบ

LIRT

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลโท ช่าง หาญยุทธ.

พลโท ช่าง หาญยุทธ : เห็นชอบ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลเรือเอก ชชาติ ดิษฐบรรจง

พลเรือเอก ชชาติ ดิษฐบรรจง : เห็นชอบ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายชาติเชื้อ กรวรรณสุด

นายชาติเชื้อ กรวรรณสุด : เห็นชอบ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายธีระ ภาณุพงศ์

นายธีระ ภาณุพงศ์ : เห็นชอบ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายชุตีศักดิ์ ศิรินิล

นายชุตีศักดิ์ ศิรินิล : ไม่เห็นชอบ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลเรือโท เชล่ง อองอาจ

พลเรือโท เชล่ง อองอาจ : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลโท เฑิดชาย มีรักขานนท์

พลโท เฑิดชาย มีรักขานนท์ : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลเรือตรี ไชคชัย พลชัย

พลเรือตรี ไชคชัย พลชัย : เห็นชอบครับ

LIART

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายโชคชัย อักษรนันท์

นายโชคชัย อักษรนันท์ : เห็นชอบ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พันเอก ณรงค์ กิตติขจร

พันเอก ณรงค์ กิตติขจร : งดออกเสียงครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลเรือเอก ณรงค์ โอสถานนท์

พลเรือเอก ณรงค์ โอสถานนท์ : เห็นชอบ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลอากาศเอก ดนัย โมรินทร์

พลอากาศเอก ดนัย โมรินทร์ : เห็นชอบ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายคลิต ศิวีวรรณ

นายคลิต ศิวีวรรณ : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : หม่อมหลวงตรีศุภย เทวกุล

หม่อมหลวงตรีศุภย เทวกุล : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลอากาศโท ถาวร เกิดสินธุ์

พลอากาศโท ถาวร เกิดสินธุ์ : เห็นชอบ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลโท ถาวร รัตนาวะดี

พลโท ถาวร รัตนาวะดี : เห็นชอบครับ

LIRT

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายถิรชัย วุฒิชวรม

นายถิรชัย วุฒิชวรม : เห็นชอบ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายทงง ลำไย

นายทงง ลำไย : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลเรือเอก ทรงสิทธิ์ กิตติพีรชล

พลเรือเอก ทรงสิทธิ์ กิตติพีรชล : เห็นชอบ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายทวี หนูนักดี

นายทวี หนูนักดี : เห็นชอบ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลโท ทวีสิทธิ์ สร้างสมวงษ์

พลโท ทวีสิทธิ์ สร้างสมวงษ์ : เห็นชอบ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลโท ทศพร ทรงสุวรรณ

พลโท ทศพร ทรงสุวรรณ : เห็นชอบ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นางทักษิณา สนวนานนท์

นางทักษิณา สนวนานนท์ : เห็นชอบค่ะ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นางสาวทัศนีย์ บุญทอง

นางสาวทัศนีย์ บุญทอง : เห็นชอบค่ะ

LIRT

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายทินพันธุ์ นาคะตะ

นายทินพันธุ์ นาคะตะ : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายชนินทร์ เจียรนวนนท์

นายชนินทร์ เจียรนวนนท์ : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายธรรมนุญ ประจวบเหมาะ

นายธรรมนุญ ประจวบเหมาะ : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายธรรมนุญ ลัดพลี

นายธรรมนุญ ลัดพลี : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายชวีชัย วิชัยดิษฐ

นายชวีชัย วิชัยดิษฐ : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลเรือเอก ชวีชัยย์ โทศลนาวิน

พลเรือเอก ชวีชัยย์ โทศลนาวิน : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลเรือตรี ชัยพงษ์ วิวัฒน์กุล

พลเรือตรี ชัยพงษ์ วิวัฒน์กุล : เห็นชอบ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายชารินทร์ นิมมานเหมินท์

นายชารินทร์ นิมมานเหมินท์ : เห็นชอบครับ

LIRT

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลตรี ชิตพงษ์ เจนนวัตกรรม

พลตรี ชิตพงษ์ เจนนวัตกรรม : เห็นชอบ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลเอก เข็ญร ชนโมตรี

พลเอก เข็ญร ชนโมตรี : เห็นชอบ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลโท นพ พินสายแก้ว

พลโท นพ พินสายแก้ว : เห็นชอบครับ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายนพดล ทองโสภิต

นายนพดล ทองโสภิต : งดออกเสียงครับ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลเอก นฤดล เดชประดิษฐ

พลเอก นฤดล เดชประดิษฐ์ : เห็นชอบครับ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : คุณหญิงนันทกา สุประภาตะนันท์

คุณหญิงนันทกา สุประภาตะนันท์ : เห็นชอบค่ะ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายนิติชัย นาครทรรพ

นายนิติชัย นาครทรรพ : เห็นชอบครับ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายนิพนธ์ พร้อมพันธุ์

LIRT

- นายนิพนธ์ พร้อมพันธุ์ : งดออกเสียงครับ
- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายนิพนธ์ วงษ์ตระหง่าน
- นายนิพนธ์ วงษ์ตระหง่าน : เห็นชอบครับ
- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายนิสสัย เวชชาชีวะ
- นายนิสสัย เวชชาชีวะ : เห็นชอบ
- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายบดี จุณพานนท์
- นายบดี จุณพานนท์ : เห็นชอบครับ
- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลเอก บรรจบ บุญาค
- พลเอก บรรจบ บุญาค : เห็นชอบ
- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายบัญญัติ สุชีวะ
- นายบัญญัติ สุชีวะ : เห็นชอบครับ
- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายบุญชนะ อัดถาวร
- นายบุญชนะ อัดถาวร : เห็นชอบครับ
- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลโท บุญแทน เหนียนเฉลย
- พลโท บุญแทน เหนียนเฉลย : เห็นชอบครับ

LIART

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : เรืออากาศตรี บุญยง วัฒนพงศ์

เรืออากาศตรี บุญยง วัฒนพงศ์ : ไม่เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายปกติ พัฒนกุล

นายปกติ พัฒนกุล : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายประชัย เลี้ยวไพรัตน์

นายประชัย เลี้ยวไพรัตน์ : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลเรือเอก ประชุม เควีวัลย์

พลเรือเอก ประชุม เควีวัลย์ : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลอากาศเอก ประชุม ฉายศิริ

พลอากาศเอก ประชุม ฉายศิริ : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายประดิษฐ์ เจริญไทยทวี

นายประดิษฐ์ เจริญไทยทวี : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายประพัทธ์ เปรมมณี

นายประพัทธ์ เปรมมณี : เห็นชอบครับ

- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลอากาศเอก ประพันธ์ ชูปะเตมีย์
พลอากาศเอก ประพันธ์ ชูปะเตมีย์ : เห็นชอบครับ
- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : ร้อยตรี ประพาส ลิมปะพันธุ์
ร้อยตรี ประพาส ลิมปะพันธุ์ : เห็นชอบครับ
- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลโท ประมณฑ์ ผลาสินธุ์
พลโท ประมณฑ์ ผลาสินธุ์ : เห็นชอบ
- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายประมาณ หันชื่อ
นายประมาณ หันชื่อ : เห็นชอบ
- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลอากาศโท ประวิฬ พจนประพันธ์
พลอากาศโท ประวิฬ พจนประพันธ์ : เห็นชอบครับ
- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลเรือโท ประวิทย์ ปาลศรี
พลเรือโท ประวิทย์ ปาลศรี : เห็นชอบ
- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลเรือเอก ประวิทย์ ศิวรักษ์
พลเรือเอก ประวิทย์ ศิวรักษ์ : เห็นชอบครับ
- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายประสพ รัตนากร
นายประสพ รัตนากร : เห็นชอบครับ

- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายประเสริฐ นาสกุล
นายประเสริฐ นาสกุล : เห็นชอบครับ
- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายประเสริฐ บุญศรี
นายประเสริฐ บุญศรี : เห็นชอบครับ
- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลตรี ประเสริฐ พรรคเจริญ
พลตรี ประเสริฐ พรรคเจริญ : เห็นชอบครับ
- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลเอก ประเสริฐ สารฤทธิ์
พลเอก ประเสริฐ สารฤทธิ์ : เห็นชอบ
- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายประหัยด์ ภิระวัฒน์
นายประหัยด์ ภิระวัฒน์ : เห็นชอบครับ
- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลอากาศเอก ปราโมทย์ วีรุตมเสน
พลอากาศเอก ปราโมทย์ วีรุตมเสน : เห็นชอบครับ
- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายปราเสริฐ ปราสาททองโอสถ
นายปราเสริฐ ปราสาททองโอสถ : เห็นชอบครับ
- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายปริญญา เจตาคิวัฒน์
(นายปริญญา เจตาคิวัฒน์ ลากการประชุม)

LIRT

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลโท ปรีชา ไทรจนเสน

พลโท ปรีชา ไทรจนเสน : เห็นชอบ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลเรือโท ปรีดา กาญจนรัตน์

พลเรือโท ปรีดา กาญจนรัตน์ : เห็นชอบ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลเรือเอก ปรีดา การสุทธิ

พลเรือเอก ปรีดา การสุทธิ : เห็นชอบ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายปัจจุชัย บุนนาค

นายปัจจุชัย บุนนาค : เห็นชอบ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลตรี ปานเทพ ภูวนารตน์รักษ์

พลตรี ปานเทพ ภูวนารตน์รักษ์ : เห็นชอบ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายปิยะ จักกะพาก

นายปิยะ จักกะพาก : ไม่เห็นชอบ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายปิยะ ภิรมย์ภักดี

นายปิยะ ภิรมย์ภักดี : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายปิยะบุตร ชลวิจารณ์

LIART

นายปิยะบุตร ชลวิจารณ์ : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายเผ่าพิชฌ ฆวนะฉิกร

นายเผ่าพิชฌ ฆวนะฉิกร : เห็นชอบ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายพงษ์ศักดิ์ พชัยวิเชียร

นายพงษ์ศักดิ์ พชัยวิเชียร : เห็นชอบ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายพชร อิศรเสนา ณ อยุธยา ลาไปราชการต่างประเทศ
(นายพชร อิศรเสนา ณ อยุธยา ลาไปราชการต่างประเทศ)

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลอากาศโท พนม ธีรสวัสดิ์

พลอากาศโท พนม ธีรสวัสดิ์ : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายพนัส สิมะเสถียร

นายพนัส สิมะเสถียร : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายพรเทพ พรประภา

นายพรเทพ พรประภา : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : คุณหญิงพัชรี ว่องไพฑูรย์

คุณหญิงพัชรี ว่องไพฑูรย์ : เห็นชอบค่ะ

LIRT

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน

เลขาธิการรัฐสภา) : นายพานิชย์ เจริญเฒ่า

นายพานิชย์ เจริญเฒ่า : เห็นชอบครับ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายพารณ อิศรเสนา ณ อยุธยา

นายพารณ อิศรเสนา ณ อยุธยา : เห็นชอบครับ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลเอก พิจิตรา กุลละวณิชช์

พลเอก พิจิตรา กุลละวณิชช์ : เห็นชอบครับ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายพีรัช วาศนาสง

นายพีรัช วาศนาสง : เห็นชอบครับ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายพินิจ จันทรสรินทร์

นายพินิจ จันทรสรินทร์ : เห็นชอบครับ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลเรือตรี พินิจ ทองอ่วม

พลเรือตรี พินิจ ทองอ่วม : เห็นชอบครับ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายพิศาล มูลศาสตร์สาทร ลากาการประทุม

(นายพิศาล มูลศาสตร์สาทร ลากาการประทุม)

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลอากาศเอก พิศนธ์ ศรีภาณสินธุ์

LIRT

พลอากาศเอก พิเศษ ศรีภาคสินธุ์ : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายพิบูลย์ ภัคเกษม ลาไปราชการต่างประเทศ

(นายพิบูลย์ ภัคเกษม ลาไปราชการต่างประเทศ)

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายเพรา นีวาตวงศ์

นายเพรา นีวาตวงศ์ : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายไพบูลย์ ช่างเรือน

นายไพบูลย์ ช่างเรือน : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลเรือเอก ไพบูลย์ นาคสกุล

พลเรือเอก ไพบูลย์ นาคสกุล : เห็นชอบ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายไพบูลย์ ลิมปพยอม

นายไพบูลย์ ลิมปพยอม : เห็นชอบ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลโท ไพบูลย์ ห้องสินหลาก

พลโท ไพบูลย์ ห้องสินหลาก : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลโท ไพบูลย์ เอมพันธ์

พลโท ไพบูลย์ เอมพันธ์ : เห็นชอบครับ

LIRT

- นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
 เลขาธิการรัฐสภา) : พลเรือเอก ไพบรีย์ ชูธงชัย
 พลเรือเอก ไพบรีย์ ชูธงชัย : เห็นชอบครับ
 นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
 เลขาธิการรัฐสภา) : พลโท ไพโรจน์ จันทร์อุไร
 พลโท ไพโรจน์ จันทร์อุไร : เห็นชอบ
 นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
 เลขาธิการรัฐสภา) : นายไพโรจน์ ล่ำซำ
 นายไพโรจน์ ล่ำซำ : เห็นชอบครับ
 นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
 เลขาธิการรัฐสภา) : นายไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล
 นายไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล : เห็นชอบ
 นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
 เลขาธิการรัฐสภา) : พลโท ภิญญ์ ศิริชนะพันธุ์
 พลโท ภิญญ์ ศิริชนะพันธุ์ : เห็นชอบครับ
 นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
 เลขาธิการรัฐสภา) : พลโท มงคล อัมพรพิสิษฐ์
 พลโท มงคล อัมพรพิสิษฐ์ : เห็นชอบครับ
 นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
 เลขาธิการรัฐสภา) : พลเรือตรี มนต์วี วิจิตรยุทธศาสตร์
 พลเรือตรี มนต์วี วิจิตรยุทธศาสตร์ : เห็นชอบ
 นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
 เลขาธิการรัฐสภา) : นายมหิตล จันทร์ราษฎร์

LIRT

- นายมหิตล จันทรางกูร : เห็นชอบ
- นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายมาโนช กาญจนฉายา ลาการประชุม
(นายมาโนช กาญจนฉายา ลาการประชุม)
- นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : คุณหญิงมาลี สนิทวงศ์ ณ อยุธยา
คุณหญิงมาลี สนิทวงศ์ ณ อยุธยา : เห็นชอบ
- นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นางเมษวดี นวพันธ์
นางเมษวดี นวพันธ์ : เห็นชอบ
- นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลเรือตรี ชรรยง กุลกัมขร
พลเรือตรี ชรรยง กุลกัมขร : เห็นชอบ
- นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายสุศักดิ์ ณ ถลาง
นายสุศักดิ์ ณ ถลาง : เห็นชอบ
- นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายสุกฤดี สวาริกะภูติ
นายสุกฤดี สวาริกะภูติ : เห็นชอบครับ
- นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลโท สุภรรณา คำดี
พลโท สุภรรณา คำดี : เห็นชอบครับ

LIART

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลเอก ชูชนา แยมพันธ์

พลเอก ชูชนา แยมพันธ์ : เห็นชอบครับ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นางสาวลักษณ์ แผงสภา

นางสาวลักษณ์ แผงสภา : เห็นชอบค่ะ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลโท ระวี มุกดาประกร

พลโท ระวี มุกดาประกร : เห็นชอบครับ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลอากาศตรี วัชรศักดิ์ ทีชะระ

พลอากาศตรี วัชรศักดิ์ ทีชะระ : เห็นชอบครับ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายรุ่งธรรม ลัดพลี

นายรุ่งธรรม ลัดพลี : เห็นชอบ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลอากาศเอก เจริญชัย สนิทพันธุ์

พลอากาศเอก เจริญชัย สนิทพันธุ์ : เห็นชอบครับ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลตรี ฤกษ์ นิโบล

พลตรี ฤกษ์ นิโบล : เห็นชอบ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นางลักขณา แสงสนิท

นางลักขณา แสงสนิท : เห็นชอบค่ะ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลโท วชิรา สุวิบูล ฌ อุษรชา

พลโท วชิรา สุวิบูล ฌ อุษรชา : เห็นชอบครับ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลอากาศเอก วรรณถ อภิจาวิ ลากการประชุม

(พลอากาศเอก วรรณถ อภิจาวิ ลากการประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : ร้อยตำรวจตรี วรรณ ชันชื้อ

ร้อยตำรวจตรี วรรณ ชันชื้อ : เห็นชอบครับ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลโท วศิณ อิศรางกูร ฌ อุษรชา

พลโท วศิณ อิศรางกูร ฌ อุษรชา : เห็นชอบ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลเอก วัฒนชัย วุฒิศิริ

พลเอก วัฒนชัย วุฒิศิริ : เห็นชอบครับ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลตรี วัฒนา บุญญะสิทธิ์

พลตรี วัฒนา บุญญะสิทธิ์ : เห็นชอบครับ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลโท วัฒนา สรรพานิช

LIRT

- พลโท วัฒนา สรรพานิธิ : เห็นชอบครับ
- นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลเอก วันชัย เรืองตระกูล
- พลเอก วันชัย เรืองตระกูล : เห็นชอบ
- นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลโท วันชัย อัมพนันท์
- พลโท วันชัย อัมพนันท์ : เห็นชอบ
- นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายวารินทร์ พุนศิริวงศ์
- นายวารินทร์ พุนศิริวงศ์ : เห็นชอบครับ
- นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายวิจิตร ศรีสอาด
- นายวิจิตร ศรีสอาด : เห็นชอบครับ
- นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลอากาศโท วิจิตร สำนองสุข
- พลอากาศโท วิจิตร สำนองสุข : เห็นชอบครับ
- นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลเอก วิจิตร สุขมาก
- พลเอก วิจิตร สุขมาก : เห็นชอบครับ
- นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายวิจิตร สุพินิจ
- นายวิจิตร สุพินิจ : เห็นชอบครับ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นาวาเอก วิษณุ สุกใส

นาวาเอก วิษณุ สุกใส : เห็นชอบครับ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายวิชัย โสสุวรรณจินดา

นายวิชัย โสสุวรรณจินดา : เพื่อเป็นการคืนอำนาจให้ประชาชน
เห็นชอบด้วย

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลเอก วิชัย เพิ่มทรัพย์

พลเอก วิชัย เพิ่มทรัพย์ : เห็นชอบครับ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลเอก วิชิต บุญชะวัฒน์

พลเอก วิชิต บุญชะวัฒน์ : เห็นชอบครับ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายวิเชียร จันทาภากุล

นายวิเชียร จันทาภากุล : เห็นชอบครับ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลเรือโท วิเชียร เรืองศรี

พลเรือโท วิเชียร เรืองศรี : เห็นชอบครับ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายวิฑูรย์ ตั้งตรงจิตต์

นายวิฑูรย์ ตั้งตรงจิตต์ : เห็นชอบครับ

LIRT

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายวิทยา เวชชาชีวะ

นายวิทยา เวชชาชีวะ : เห็นชอบครับ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลเอก วิฑูรย์ สุนทรจันทร์

พลเอก วิฑูรย์ สุนทรจันทร์ : เห็นชอบครับ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายวินัย สมะฆอน

นายวินัย สมะฆอน : เห็นชอบครับ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลอากาศตรี วิรัช วิวัฒน์กุล

พลอากาศตรี วิรัช วิวัฒน์กุล : เห็นชอบครับ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายวิรุฬ เตชะไพบูลย์

นายวิรุฬ เตชะไพบูลย์ : เห็นชอบครับ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายวิโรจน์ นวลนธ

นายวิโรจน์ นวลนธ : เห็นชอบครับ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลตำรวจโท วิโรจน์ เปาอินทร์

พลตำรวจโท วิโรจน์ เปาอินทร์ : เห็นชอบครับ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายวิโรจน์ กู้ตระกูล ไปราชการต่างประเทศ

(นายวิโรจน์ กู้ตระกูล ไปราชการต่างประเทศ)

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลเอก วิศิษฐ์ อาจคุ้มวงษ์ ไปราชการต่างประเทศ

(พลเอก วิศิษฐ์ อาจคุ้มวงษ์ ไปราชการต่างประเทศ)

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายวิกิจ วีรานวัตต์

นายวิกิจ วีรานวัตต์ : เห็นชอบครับ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นางวิภา เชิดบุญชาติ

นางวิภา เชิดบุญชาติ : เห็นชอบค่ะ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลอากาศเอก วีระ กิจจาทร

พลอากาศเอก วีระ กิจจาทร : เห็นชอบครับ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายวีระ ปิตรชาติ

นายวีระ ปิตรชาติ : เห็นชอบครับ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลอากาศตรี วีระ สีนะหาร

พลอากาศตรี วีระ สีนะหาร : เห็นชอบครับ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลอากาศโท วีระพงษ์ สิงหนณี

LIRT

พลอากาศโท วีระพงษ์ สิงหนณี : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : คุณหญิงศศิมา ศรีวิกรม์

คุณหญิงศศิมา ศรีวิกรม์ : เห็นชอบค่ะ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลเอก ศัลย์ ศรีเพ็ญ

พลเอก ศัลย์ ศรีเพ็ญ : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลเอก ศิริ ทิวะพันธุ์

พลเอก ศิริ ทิวะพันธุ์ : ไม่เห็นชอบ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายศิริชัย บุลกุล

นายศิริชัย บุลกุล : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลอากาศเอก หม่อมราชวงศ์ศิริพงษ์ ทองใหญ่

พลอากาศเอก หม่อมราชวงศ์ศิริพงษ์ ทองใหญ่ : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายศิววงศ์ จังคศิริ

นายศิววงศ์ จังคศิริ : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายศุภชัย พานิชภักดิ์

นายศุภชัย พานิชภักดิ์ : เห็นชอบครับ

LIART

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลอากาศโท ศุภางค์ แก้วพินธุ์พงศ์

พลอากาศโท ศุภางค์ แก้วพินธุ์พงศ์ : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลโท สกัณฑ์ สติตยชุกชการ

พลโท สกัณฑ์ สติตยชุกชการ : ไม่เห็นชอบ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลเอก สม ธีตพินธุ์ ลาไปราชการต่างประเทศ
(พลเอก สม ธีตพินธุ์ ลาไปราชการต่างประเทศ)

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลโท สมเจตน์ ทวีชัยสมบูรณ์

พลโท สมเจตน์ ทวีชัยสมบูรณ์ : เห็นชอบ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลเรือเอก สมนึก รักซ้อน

พลเรือเอก สมนึก รักซ้อน : เห็นชอบ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลอากาศเอก สมบุญ ระหงษ์

พลอากาศเอก สมบุญ ระหงษ์ : เห็นชอบ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลเรือเอก สมพงษ์ กลมงาม

พลเรือเอก สมพงษ์ กลมงาม : เห็นชอบ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายสมพงษ์ อมรวิวัฒน์

LIRT

- นายสมพงษ์ อารมย์วิวัฒน์ : เห็นชอบครับ
- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลตรี สมพันธ์ บุญกิ่งवाल
- พลตรี สมพันธ์ บุญกิ่งवाल : เห็นชอบ
- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลเอก สมพร เต็มทองไชย
- พลเอก สมพร เต็มทองไชย : เห็นชอบ
- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายสมภพ โหตระภิกค์ย์
- นายสมภพ โหตระภิกค์ย์ : เห็นชอบครับ
- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลเรือเอก สมโภช ชมะสุนทร
- พลเรือเอก สมโภช ชมะสุนทร : เห็นชอบครับ
- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลโท สมโภชน์ สุนทรมณี
- พลโท สมโภชน์ สุนทรมณี : เห็นชอบ
- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลอากาศเอก สมมต สุนทรเวช
- พลอากาศเอก สมมต สุนทรเวช : เห็นชอบครับ
- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลอากาศโท สมศักดิ์ กุศลาลัย
- พลอากาศโท สมศักดิ์ กุศลาลัย : เห็นชอบครับ

- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลอากาศโท สมศักดิ์ เวสุวธรรม
พลอากาศโท สมศักดิ์ เวสุวธรรม : เห็นชอบครับ
- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลตรี สมศักดิ์ แสงจันทร์เลิศ
พลตรี สมศักดิ์ แสงจันทร์เลิศ : เห็นชอบครับ
- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลตรี สมหมาย วิชารวม
พลตรี สมหมาย วิชารวม : เห็นชอบครับ
- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายสรรเสริญ ไกรจิตติ ไปราชการต่างประเทศ
(นายสรรเสริญ ไกรจิตติ ไปราชการต่างประเทศ)
- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายสรรเสริญ อุกัยเฉลิม
นายสรรเสริญ อุกัยเฉลิม : เห็นชอบครับ
- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายสรวง อักษรานเคราะห์
นายสรวง อักษรานเคราะห์ : เห็นชอบครับ
- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายสรายุฑ์ วัชรพล
นายสรายุฑ์ วัชรพล : เห็นชอบครับ
- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : หม่อมราชวงศ์สฤษดิ์ดิศกุล กิติยากร ลากาการประมุข

LIRT

(หม่อมราชวงศ์สฤษดิ์ คุณ กิติยากร ลาการประชุม)

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายสวัสดิ์ โชติพานิช

(นายสวัสดิ์ โชติพานิช ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลตำรวจเอก สวัสดิ์ อมรวิวัฒน์

พลตำรวจเอก สวัสดิ์ อมรวิวัฒน์ : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลอากาศโท สอาด กังวล

พลอากาศโท สอาด กังวล : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลอากาศโท สามารถ โสดสถิตย์

พลอากาศโท สามารถ โสดสถิตย์ : เห็นชอบ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลตรี สำเภา ชูศรี

พลตรี สำเภา ชูศรี : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายสำราญ ถาวรานุรักษ์

นายสำราญ ถาวรานุรักษ์ : ไม่เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลเรือโท สำราญ สมรูป

พลเรือโท สำราญ สมรูป : เห็นชอบครับ

LIRT

- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายสำเริง นิลประคิษฐ์
- นายสำเริง นิลประคิษฐ์ : เห็นชอบครับ
- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายสิงห์โต จ่างตระกูล
- นายสิงห์โต จ่างตระกูล : เห็นชอบครับ
- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลเอก สิกิธิ จิรวรจัน
- พลเอก สิกิธิ จิรวรจัน : เห็นชอบครับ
- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายสุขวิช รังสิตพล
- นายสุขวิช รังสิตพล : เห็นชอบครับ
- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายสุชุม เลาว์ณศิริ
- นายสุชุม เลาว์ณศิริ : เห็นชอบครับ
- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลเอก สุจินดา คราประยูร
- พลเอก สุจินดา คราประยูร : เห็นชอบครับ
- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายสุชาติ หอวัฒนกุล
- นายสุชาติ หอวัฒนกุล : เห็นชอบครับ
- นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายสุทธิเกียรติ จิราธิวัฒน์

LIRT

นายสุทธิเกียรติ จิราวัฒน์ : เห็นชอบครับ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลเรือตรี สุภรตน์ วงษ์ไทย

พลเรือตรี สุภรตน์ วงษ์ไทย : เห็นชอบครับ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลเอก สุเทพ สีหวะรา

พลเอก สุเทพ สีหวะรา : เห็นชอบครับ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายสุธรรม อารีกุล ลาไปราชการต่างประเทศ

(นายสุธรรม อารีกุล ลาไปราชการต่างประเทศ)

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลเอกสุพิทักษ์ วรอุทัย

พลเอก สุพิทักษ์ วรอุทัย : เห็นชอบครับ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นางสุนัน สัมสาร

นางสุนัน สัมสาร : เห็นชอบค่ะ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลอากาศโท สุพิศักดิ์ จมกตสิก

พลอากาศโท สุพิศักดิ์ จมกตสิก : เห็นชอบ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลเรือเอก สุรวุฒิ มหารมภ์

พลเรือเอก สุรวุฒิ มหารมภ์ : เห็นชอบ

LIRT

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลเรือตรี สุวัฒน์ รัตนพฤกษ์

พลเรือตรี สุวัฒน์ รัตนพฤกษ์ : เห็นชอบ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลเรือเอก สุรินทร์ ทองเจริญ ลาการประชุม

(พลเรือเอก สุรินทร์ ทองเจริญ ลาการประชุม)

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายสุวรณ จันทร์สม

นายสุวรณ จันทร์สม : เห็นชอบ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลอากาศเอก สุวิทย์ จันทประดิษฐ์

พลอากาศเอก สุวิทย์ จันทประดิษฐ์ : เห็นชอบครับ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายสุวิทย์ พุดระกูล

นายสุวิทย์ พุดระกูล : เห็นชอบครับ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลตรี สุวิทย์ ชัยประชา

พลตรี สุวิทย์ ชัยประชา : เห็นชอบครับ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายสุวิทย์ สุกชานกุล

นายสุวิทย์ สุกชานกุล : เห็นชอบ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลอากาศตรี เสน่ห์ งามละเมียด

พลอากาศตรี เสน่ห์ งามละเมียด : เห็นชอบครับ

LIART

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลอากาศโท เสริมยุทธ บุญศิริยะ

พลอากาศโท เสริมยุทธ บุญศิริยะ : เห็นชอบครับ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายเสริมศักดิ์ กาฐม

นายเสริมศักดิ์ กาฐม : ไม่เห็นชอบครับ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นาวาอากาศเอก ไสภณ สุวรรณะรุจิ

นาวาอากาศเอก ไสภณ สุวรรณะรุจิ : เห็นชอบครับ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลเรือเอก หัน สกลพานิช

พลเรือเอก หัน สกลพานิช : เห็นชอบครับ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลตรี หาญ เพ็ไทย

พลตรี หาญ เพ็ไทย : เห็นชอบครับ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลตำรวจโท องอาจ ผุดผาด

พลตำรวจโท องอาจ ผุดผาด : เห็นชอบครับ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายอนันต์ อติลักษณะ

นายอนันต์ อติลักษณะ : เห็นชอบครับ

นายพนิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายอนุวัตร ลิ่มสุวรรณ

นายอนุวัตร ลิ่มสุวรรณ : เห็นชอบครับ

LIRT

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายอภิชาติ โอศกานนท์

นายอภิชาติ โอศกานนท์ : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลโท อรพันธ์ วัฒนวิบูลย์

พลโท อรพันธ์ วัฒนวิบูลย์ : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลเอก อรุณ ปรีวีติธรรม

พลเอก อรุณ ปรีวีติธรรม : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายอัทธ์ ศรีอาจ

นายอัทธ์ ศรีอาจ : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลเอก อัญญา แผ้วพาลชน

พลเอก อัญญา แผ้วพาลชน : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายอับดุลควาฮ์บ อับดุลควาฮ์บ

นายอับดุลควาฮ์บ อับดุลควาฮ์บ : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายอาฮิส เบ็ญหาวัน

นายอาฮิส เบ็ญหาวัน : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลโท อานภาพ ทรงสุนทร

พลโท อานภาพ ทรงสุนทร : เห็นชอบครับ

LIRT

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลโท อารียะ อุโฆษกิจ

พลโท อารียะ อุโฆษกิจ : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายอาษา เมฆสวรรค์

นายอาษา เมฆสวรรค์ : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายอำนาจ วีรารณ

นายอำนาจ วีรารณ : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลเรือเอก อำนาจ จันทนมีคุณ

พลเรือเอก อำนาจ จันทนมีคุณ : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายอำนาจ สอนอิมศาสตร์

นายอำนาจ สอนอิมศาสตร์ : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลโท อำพน ศุภสมุท

พลโท อำพน ศุภสมุท : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลอากาศตรี อำพล จารุสมบัติ

พลอากาศตรี อำพล จารุสมบัติ : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายอุกฤษ มงคลนาวิน

นายอุกฤษ มงคลนาวิน : งดออกเสียง

LIRT

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พันเอก (พิเศษ) อุดม ทวีวัฒน์

พันเอก (พิเศษ) อุดม ทวีวัฒน์ : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายอุดมศักดิ์ อุษงิน

นายอุดมศักดิ์ อุษงิน : ไม่เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายอุทัย สดสุข

นายอุทัย สดสุข : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : นายเอกชัย เอกหาญกมล

นายเอกชัย เอกหาญกมล : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : พลโท เอื้อม มโนรัตน์

พลโท เอื้อม มโนรัตน์ : เห็นชอบครับ

นายพินิต อารยะศิริ (รองเลขาธิการรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : และนายโอสถ โกศิน

นายโอสถ โกศิน : เห็นชอบครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : นึกว่าท่านจะไม่เห็นชอบ ระหว่าง
ที่รอการตรวจนับคะแนน ซึ่งเข้าใจว่าจะเสร็จภายในไม่เกิน 5 นาที ตามวิธีการ
คอมพิวเตอร์สมัยใหม่ ขอเรียนให้ทราบอย่างนี้ครับ เมื่อครูนึกไม่ได้เรียนให้
ที่ประชุมทราบ แต่เป็นข้อมูลที่น่าสนใจ แต่จะไม่ขอให้นักอภิปรายต่อการลงมติของ

LIRT

ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติทั้งหลาย มีประชาชน มีกลุ่มบุคคล คณะบุคคลที่ได้ส่งหนังสือ สนับสนุนและคัดค้านร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เมื่อเข้ามาก็มี และก็มีมา 2-3 วันแล้ว รวมทั้งหมดมีกลุ่มสนับสนุนร่างรัฐธรรมนูญที่มีเอกสารลงชื่อสนับสนุนทั้งสิ้น 6,856,280 คน เป็นคณะบุคคลในนามกลุ่มหรือชมรมจำนวน 258 ฉบับ ที่ส่งมา คัดค้านร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เป็นบุคคลทั่วไปที่ลงชื่อคัดค้านจำนวน 2,141 คน คณะบุคคลทำในนามกลุ่มชมรมจำนวน 3 ฉบับ จึงเขียนมาให้ทราบเป็นเพียงข้อมูล เท่านั้น เพราะว่าถ้าเอามาประกาศให้ท่านทราบก่อนในที่นี้จะกลายเป็นว่ามี อิทธิพล ประเดี๋ยวท่านอาจารย์โอสถฯ ไม่ยอมรับอีก ก็เป็นข้อมูลให้ทราบ จำนวน สมาชิกที่ประกาศไว้ที่แรก 272 ท่าน เพิ่มอีก 1 ท่านเป็น 273 ท่าน คะแนน เสียงที่ต้องการคือ 192 เสียง คอมพิวเตอร์เราทำงานผิดพลาด เข้าใจว่าข้างบน คอมพิวเตอร์คิดว่า กรรมการโปรดตรวจสอบคะแนนอีกครั้ง ผมเข้าใจว่ามีไฟฟ หรือเปล่า พุดเล่น ๆ ตรวจสอบอีกหนึ่งครั้ง คงไม่ใช่ 262 เสียงที่ส่งขึ้นมา โปรดตรวจสอบคะแนนอีกครั้ง เข้าใจว่าเป็น 252 เสียง ช่วงกรรมาฯ บางตัว เรายังอีกหนึ่ง ท่านรองประธานบอกว่าบวกด้วยเครื่องคิดเลขยังพลาดได้ ข้างบนไม่นับคะรับ เครื่องถูกต้องนะคะรับ คือให้ตรวจสอบให้ถูกต้อง ข้างบนผิดคะรับ ข้างล่าง ถูก เห็นใหม่คะรับว่าทุกอย่างพลาดไปได้เสมอ แต่เราต้องแก้ไขให้ถูกให้ได้

(คณะกรรมการตรวจนับคะแนน ได้ทำการตรวจนับคะแนนเสร็จแล้ว
เสนอผลต่อประชาชน)

ประชาชนสถานีวิทยุแห่งชาติ : ตกลงสมาชิกทั้งหมด 288 ท่าน มีเห็นชอบด้วย 262 ท่าน ไม่เห็นชอบ 7 ท่าน งดออกเสียง 4 ท่าน ไม่มา ประชุม 15 ท่าน รวมเป็น 288 ท่าน อีกทีนะคะรับ เห็นชอบ 262 เสียง ไม่เห็นชอบ 7 เสียง งดออกเสียง 4 ท่าน ไม่มาประชุม 15 ท่าน รวมเป็น 288 ท่าน ก็ครบถ้วน ก็แสดงว่าที่ประชุมนี้ให้เห็นชอบกับร่างรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งจะได้นำดำเนินการต่อไปตามรัฐธรรมนูญการปกครอง

LIRT

ต่อไปนี้เป็นวาระที่ 3 เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว
ไม่มี

ระเบียนวาระที่ 4 เรื่องที่ต่างพิจารณา ไม่มี

ระเบียนวาระที่ 5 เรื่องที่เสนอใหม่ ไม่มี

ระเบียนวาระที่ 6 เรื่องอื่น ไม่มี

วันนัดระเบียนวาระการประชุมแล้ว ขอขอบคุณท่านกรรมการ ขอขอบคุณ
สมาชิกทุกท่านที่มาประชุม ขอปิดประชุม ขอขอบคุณครับ

เลิกประชุมเวลา 10.20 นาฬิกา

รายชื่อผู้จัดรายงานการประชุม

ธีรवारณ ไคว่กระโทก

กฤษณา สุวรรณที

วิษวี วีระกิจน้อย

เขาวเรศ นวลสกุล

สิริवारณ โชติพันธ์

ประกาย ชนทองจันทร์

จงถนอม พัดเสนา

จีรภา จันทร์เกาะ

คณะกรรมการการตรวจรายงานการประมุนและพิจารณาปัญหาการรายงานการประมุน

ลำดับที่	รายชื่อคณะกรรมการ	ตำแหน่ง
๑.	พลอากาศเอก พล.อ. เสงี่ยมคุณ	นายก
๒.	พลเอก ชัยสิทธิ์ เรืองศรี	รองนายก
๓.	นายไพฑูริย์ สิริพัฒน์	กรรมการ
๔.	พลโท ชัยวุฒิ สันเท	กรรมการ
๕.	นายธรรมนุก ธีรศักดิ์	กรรมการ
๖.	พลเอก นฤต เศรษฐกิจ	กรรมการ
๗.	นายปิติชัย นพพรพรหม	กรรมการ
๘.	นายปัทม วัฒนคุณ	กรรมการ
๙.		
๑๐.	พลเอก ประเสริฐ สารคุณ	กรรมการ
๑๑.	นายประยูร เสด็จวัฒนะ	กรรมการ
๑๒.	พลโท ปวีร์ ไรเชนชน	กรรมการ
๑๓.	พลเรือตรี ศิโร ทงสวัสดิ์	กรรมการ
๑๔.	พลเรือตรี มนต์ วิจิตรบุรุษศาสตร์	กรรมการ
๑๕.	คุณหญิงมาลี สนิทวงศ์ ณ อยุธยา	กรรมการ
๑๖.	นายสมนึกศักดิ์ ภาณุ	กรรมการ
๑๗.	พลอากาศตรี อากาศ อรุณนที	กรรมการ

ครบถ้วน วันที่ ๒๗ เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๐๕

สภาผู้แทนราษฎร
ครั้งที่ ๕๕, ๒๕๐๕
วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๐๕

๐ ๒๑

LIRT